

Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Sammanfattning

Civilutskottet behandlar i betänkandet förslag i budgetpropositionen för år 2008 (prop. 2007/08:1) som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik tillsammans med de motionsförslag i anknytande frågor som väckts under årets allmänna motionstid. Förslagen avser anslagsfördelningen inom utgiftsområdet och målen för bostadspolitiken och konsumentpolitiken samt frågor om bostadsfinansiering och den kommunala konsumentvägledningen. Regeringens förslag innefattar bl.a. införande av statliga kreditgarantier för att underlätta förstagångsköparens förvärv av bostad, s.k. förvärvsgarantier.

Utskottet tillstyrker förslaget i budgetpropositionen om anslagsfördelningen budgetåret 2008 för utgiftsområde 18 samt regeringens förslag om nya mål för bostadspolitiken och konsumentpolitiken. Även övriga förslag i budgetpropositionen avseende utgiftsområde 18 tillstyrks av utskottet.

Samtliga motionsförslag som behandlas i betänkandet avstyrks.

I betänkandet finns 13 reservationer och 3 särskilda yttranden.

Reservationerna avser bl.a. regeringens förslag om nya mål för politikområdena samt utskottets ställningstagande till motionsförslag om nya former för bostadsfinansiering samt kommunal konsumentvägledning.

När det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2008 – utskottets förslag till riksdagsbeslut punkt 1 – har representanterna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet samt Miljöpartiet avstått från att delta i utskottets beslut. I särskilda yttranden har de redovisat sin syn på anslagen inom utgiftsområdet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	7
Inledning	7
Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008	8
31:1 Boverket	8
31:2 Räntebidrag	9
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	10
31:4 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	11
31:5 Statens geotekniska institut	11
31:6 Lantmäteriverket	12
31:7 Statens va-nämnd	12
31:8 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	12
31:9 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	13
31:10 Fonden för fukt- och mögelskador	13
40:1 Marknadsdomstolen	15
40:2 Konsumentverket	15
40:3 Allmänna reklamationsnämnden	16
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	17
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	17
40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	18
Motionsförslag om nya anslag inom utgiftsområde 18	18
Mål för bostadspolitikern	19
Mål för bostadsproduktionen	22
Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering	23
Hissbidrag	25
Kreditgarantiverksamheten	27
Förvärvsgarantier	29
Kreditgarantier för byggande i glesbygd	30
Mål för konsumentpolitiken	32
Konsumentvägledning	35
Reservationer	38
1. Mål för bostadspolitikern, punkt 2 (s, v, mp)	38
2. Mål för bostadsproduktionen, punkt 3 – motiveringen (s, mp)	40
3. Mål för bostadsproduktionen, punkt 3 (v)	41
4. Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering, punkt 4 (s)	42
5. Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering, punkt 4 (v)	43
6. Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering, punkt 4 (mp)	45
7. Hissbidrag, punkt 5 (s, v, mp)	45
8. Förvärvsgarantier, punkt 7 (s)	46
9. Kreditgarantier för byggande i glesbygd, punkt 8 (s)	47
10. Kreditgarantier för byggande i glesbygd, punkt 8 (v)	49
11. Mål för konsumentpolitiken, punkt 9 (s, v, mp)	50
12. Konsumentvägledning, punkt 10 (s, mp)	51

13. Konsumentvägledning, punkt 10 (v)	52
Särskilda yttranden	54
1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008 (s)	54
2. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008 (v)	56
3. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008 (mp)	59
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	62
Propositionen	62
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	63
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens förslag	67
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	68

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008

a) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 31:4 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 000 000 kr under 2009–2010.

b) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 31:8 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr efter 2008.

c) Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att avveckla det ekonomiska stödet för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus.

d) Riksdagen anvisar för budgetåret 2008 anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt vad som i bilaga 3 angivits som utskottets förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 18 punkterna 8–10 och 12 samt avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 90, 2007/08:C211 yrkande 8, 2007/08:C260 yrkandena 4 och 7, 2007/08:C291, 2007/08:C325 yrkandena 2 och 4, 2007/08:C369 yrkandena 2, 3 och 5–7 samt 2007/08:C424 yrkandena 3 och 4.

2. Mål för bostadspolitiken

Riksdagen godkänner de mål för politikområdet Bostadspolitik som regeringen föreslår och upphäver nuvarande mål för politikområdet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 18 punkt 1 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 91, 2007/08:C325 yrkande 1, 2007/08:C347, 2007/08:C369 yrkande 1, 2007/08:C371 yrkande 1 och 2007/08:C424 yrkande 1.

Reservation 1 (s, v, mp)

3. Mål för bostadsproduktionen

Riksdagen avslår motion 2007/08:C260 yrkande 1.

Reservation 2 (s, mp) – motiveringen

Reservation 3 (v)

4. Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 97, 2007/08:C260 yrkandena 2, 3 och 6 samt 2007/08:C371 yrkande 4.

Reservation 4 (s)

Reservation 5 (v)

Reservation 6 (mp)

5. Hissbidrag

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C254 yrkande 2, 2007/08:C260 yrkande 5 och 2007/08:So382 yrkande 5.

Reservation 7 (s, v, mp)

6. Kreditgarantiverksamheten

a) Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om kreditgarantier som registrerats från 1997 enligt förordningen (1991:1924) om statlig kreditgaranti för bostäder.

b) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder intill ett belopp på högst 10 000 000 000 kr inklusive tidigare gjorda åtaganden.

c) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshanteringen intill ett belopp på högst 500 000 000 kr inklusive tidigare gjorda åtaganden.

d) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på högst 1 000 000 000 kr inklusive tidigare gjorda åtaganden.

e) Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden intill ett belopp på högst 1 000 000 000 kr inklusive tidigare gjorda åtaganden. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 18 punkterna 2–6.

7. Förvärvsgarantier

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp på högst 5 000 000 000 kr för förvärvsgarantier. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde 18 punkt 7 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 93 och 2007/08:C424 yrkande 2.

Reservation 8 (s)

8. Kreditgarantier för byggande i glesbygd

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C260 yrkande 8, 2007/08:C319 och 2007/08:C374.

Reservation 9 (s)

Reservation 10 (v)

9. Mål för konsumentpolitiken

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om mål för politikområdet Konsumentpolitik och upphäver nuvarande mål för politikområdet. Därmed bifaller riksdagen proposition 2007/08:1 utgiftsområde

18 punkt 11 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 95, 2007/08:C325 yrkande 3, 2007/08:C362 yrkande 3, 2007/08:C369 yrkande 4 och 2007/08:C424 yrkande 7.

Reservation 11 (s, v, mp)

10. Konsumentvägledning

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:C262 och 2007/08:C360.

Reservation 12 (s, mp)

Reservation 13 (v)

Stockholm den 6 december 2007

På civilutskottets vägnar

Carina Moberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Carina Moberg (s)¹, Inger René (m), Johan Löfstrand (s)², Andreas Norlén (m), Lennart Pettersson (c), Jan Ertsborn (fp), Hillevi Larsson (s)³, Christine Jönsson (m), Gunnar Sandberg (s)⁴, Yvonne Andersson (kd), Anti Avsan (m), Egon Frid (v)⁵, Ameer Sachet (s)⁶, Lars Tysklind (fp), Jan Lindholm (mp)⁷, Katarina Brännström (m) och Eva Sonidsson (s)⁸.

¹⁻⁸ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Utskottets överväganden

Inledning

Civilutskottet behandlar i betänkandet förslag i budgetpropositionen för år 2008 (prop. 2007/08:1) som avser utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik tillsammans med de motionsförslag i anknytande frågor som väckts under den allmänna motions tiden 2006. Förslagen avser bl.a. anslagsfördelningen inom utgiftsområdet och målen inom bostads- och konsumentpolitiken.

Sedan föregående års budgetberedning har omfattningen av utgiftsområde 18 ändrats. Riksdagen beslutade våren 2007 om vissa förändringar avseende indelningen i utgiftsområden fr.o.m. budgetåret 2008 (prop. 2006/07:100, bet. KU22, yttr. CU1y, rskr. 223). För civilutskottets del innebär beslutet att anslaget för bostadsbidrag har förts över till utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn, vilket bereds inom socialförsäkringsutskottet. Vidare kom de ändamål och verksamheter som avser inskrivningsverksamheten att föras över till utgiftsområde 18 från utgiftsområde 4 Rättsväsendet. De i budgetpropositionen framlagda förslagen om anslagsfördelningen utgår från denna nya omfattning av utgiftsområde 18 som gäller fr.o.m. budgetåret 2008.

Budgetberedningen innebär att riksdagen först tar ställning till fördelningen av utgifterna i statsbudgeten på utgiftsområden. Därefter tas ställning till anslagsfördelningen inom respektive utgiftsområde. Vad gäller det utgiftsområde som civilutskottets beredningsansvar omfattar, utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik, har utskottet den 23 oktober 2007 avgivit ett yttrande till finansutskottet (2007/08:CU1y) över de förslag till utgiftsram som lagts fram i budgetpropositionen respektive i partimotioner av Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Riksdagen har efter förslag av finansutskottet (bet. 2007/08:FiU1) den 21 november 2007 i enlighet med civilutskottets yttrande fastställt en ram för utgiftsområde 18 för budgetåret 2008 om 1 808 637 000 kr (rskr. 2007/08:30). Det är således inom denna ram som civilutskottet utifrån de framlagda förslagen har att föreslå en anslagsfördelning. Riksdagen kommer därefter att ta ställning till det förslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 18 för budgetåret 2008 som läggs fram i detta betänkande.

Betänkandet har disponerats så att först behandlas förslag i budgetpropositionen och i motioner avseende anslagen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008 samt om vissa bemyndiganden. Utskottets och sedermera riksdagens ställningstagande till dessa förslag förutsätts ske genom *ett* beslut. Därefter behandlas förslag om mål för politikområdet Bostadspoli-

tik samt förslag om bl.a. bostadsfinansiering. Avslutningsvis behandlas förslag om mål för politikområdet Konsumentpolitik samt förslag om kommunal konsumentvägledning.

Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lämnar de av regeringen föreslagna bemyndigandena avseende anslagen Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder och Omstrukturering av kommunala bostadsföretag, godkänner vad regeringen föreslår om att avveckla det ekonomiska stödet för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus samt anvisar anslag för budgetåret 2008 under utgiftsområde 18 i enlighet med regeringens förslag. Riksdagen avslår de motionsförslag om anslag m.m. som står i strid med regeringens förslag eller som inte ryms inom den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

31:1 Boverket

Propositionen

Boverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om byggd miljö och hushållning med mark- och vattenområden, för fysisk planering, byggande och förvaltning av bebyggelsen och för boendefrågor. Verket svarar också för den centrala administrationen av statligt bostadsstöd i form av bidrag för finansiering av bostäder.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag om 197 351 000 kr för verksamheten vid Boverket. Anslagsförslaget är beräknat med hänsyn tagen till bl.a. verkets arbete med marknadskontroll av byggprodukter. Vidare har medel beräknats för en förstudie inför upprättandet av en samlad informationsportal om boende, byggande och inomhusmiljö.

Motionerna

I motion C325 av Lars Ohly m.fl. (v) föreslås att anslaget för Boverket bestäms till ett belopp som är 180 000 000 kr högre än regeringsförslaget. Av det utökade anslaget ska 30 000 000 kr gå till ett stöd för byggande av s.k. passivhus och 150 000 000 kr till sanering av förorenade områden i tätort (yrkande 4, delvis). Enligt motion C260 av Lars Ohly m.fl. (v) bör riksdagen i tillkännagivanden till regeringen även precisera syftet med det utökade anslaget. Medlen bör enligt motionen användas för marksanering i tätorter vid byggande av flerbostadshus med hyresrätt samt för att ge myn-

digheter, forskare och företag bidrag för olika aktiviteter i syfte att bl.a. stärka utvecklingen och kunskapsspridningen inom området efterbehandling av förorenad mark i tätorter (yrkande 4). Vidare bör ett ökat kunnande om energisnåla hus stimuleras genom ett stöd till byggande av s.k. passivhus (yrkande 7).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för Boverket. Utskottet är således inte berett att ställa sig bakom motionsförslagen om ett ökat anslag med den förordade inriktningen. De aktuella förslagen i Vänsterpartiets partimotioner avstyrks således. Det kan emellertid påpekas att ett anslag för sanering och återställning av förorenad mark finns inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård. Vidare anslås från ett anslag inom utgiftsområde 21 Energi medel för ett samlat program för passivhus och lågenergihus inom ramen för Energimyndighetens verksamhet.

31:2 Räntebidrag

Bakgrund

Riksdagen beslutade hösten 2006 om en avveckling av den statliga bostadsbyggnadssubventionen, det s.k. räntebidragssystemet (prop. 2006/07:1, bet. CU1, rskr. 74). Beslutet innebar bl.a. att inga nya räntebidrag ges till projekt som påbörjas efter den 31 december 2006 och att en avveckling av redan beviljade räntebidrag har inletts under år 2007. Avvecklingen beräknas vara helt genomförd efter utgången av år 2011. De närmare villkoren för avvecklingen framgår av förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention.

Propositionen

Anslagets ändamål är att finansiera räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder. Anslaget används även för bidrag till förvaltningsförluster, s.k. § 33-ersättning till kommuner. I budgetpropositionen föreslås att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ett ramanslag om 735 476 000 kr på anslaget Räntebidrag m.m. Regeringens anslagsberäkning utgår dels från den beslutade avtrappningen av bidragsgivningen, dels från vissa bedömningar vad gäller ränteutvecklingen som redovisas i propositionen.

Motionen

I motion C424 av Carina Moberg m.fl. (s) föreslås att anslaget Räntebidrag m.m. bör bestämmas till ett belopp som är 100 000 000 kr högre än regeringsförslaget. Det ökade anslaget ska användas för att mildra avtrappningstakten för hus som är befriade från fastighetsskatt (yrkande 3).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser att riksdagens beslut om avtrappning av räntebidragen bör ligga fast. Den femåriga avtrappningsperiod som beslutet innebär torde ge tillräcklig tid för att anpassa förvaltningen av de aktuella fastigheterna till de nya förutsättningarna. Motion C424 yrkande 3 avstyrks således. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslaget Räntebidrag m.m.

31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader*Propositionen*

Anslaget används för Statens bostadskreditnämnds förvaltningskostnader och för stabsuppgifter. I propositionen föreslås att anslagsändamålet utvidgas eftersom regeringen har ett ökat behov av stabsbiträde och utredningsinsatser för att tillgodose regeringens bostadspolitiska ambitioner inom verksamhetsområdet. Regeringens förslag innebär att anslaget för år 2008 bör bestämmas till 16 857 000 kr.

Motionen

Enligt motion C325 av Lars Ohly m.fl. (v) bör anslaget bestämmas till ett belopp som är 50 000 000 kr högre än regeringens förslag (yrkande 4, delvis). Det ökade anslaget ska användas för att kunna ge kreditgarantier för egnahemsbyggen i glesbygd. Motionärerna hänvisar till ett förslag i frågan som lagts fram i en rapport från Statens bostadskreditnämnd.

Utskottets ställningstagande

Den rapport med förslag om stöd till byggande av egnahem i glesbygd som Statens bostadskreditnämnd redovisade för regeringen år 2006 är föremål för beredning inom Regeringskansliet. Ett tillräckligt beslutsunderlag för eventuella åtgärder på detta område föreligger således ännu inte, och det kan därför inte heller bli aktuellt att anslå medel för år 2008 på anslaget till Statens bostadskreditnämnd för detta ändamål. Förslaget i motion C325 avstyrks således. Utskottet återkommer emellertid nedan i betänkandet till förutsättningarna för bostadsbyggande i glesbygd när tre motionsförslag i frågan behandlas.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslaget Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader.

31:4 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Propositionen

Anslaget finansierar det bidrag som kan utgå enligt förordningen (1988:372) om bidrag till åtgärder mot radon i egnahem samt information i frågan. Egnahemsägare kan söka bidrag för åtgärder mot radon som sänker radonhalten till högst 200 Bq/m³ i inomhusluften. Bidrag lämnas i mån av tillgång på medel.

Bidrag utbetalas sedan de åtgärder som bidraget avser har utförts. Därmed kan utbetalningen i vissa fall komma att ske året efter bidragsbeslutet. Eftersläpningar i utbetalningar har hittills hanterats genom att åtaganden har fått ingås med stöd av redan anvisade medel. Mot bakgrund av att antalet ansökningar om stöd bedöms öka föreslås i propositionen att riksdagen lämnar ett bemyndigande för regeringen att under år 2008 för ramanslaget göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 000 000 kr under 2009–2010 (förslagspunkt 8).

I propositionen föreslås vidare att anslaget för bidrag till åtgärder mot radon i bostäder bestäms till 32 802 000 kr för år 2008.

Motionen

I motion C369 av Jan Lindholm m.fl. (mp) föreslås att anslaget för år 2008 bestäms till ett belopp som är 2 000 000 kr högre än i regeringsförslaget (yrkande 7, delvis). Motionärerna framhåller att en sanering av radon i bostäder ger stora folkhälsovinster och minskade samhällskostnader. I motionen föreslås också att riksdagen i ett tillkännagivande framhåller att stödet till åtgärder mot radon i bostäder inte bör avvecklas (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet kan konstatera att regeringens förslag innebär ett oförändrat anslag i förhållande till innevarande år. Något förslag om avveckling av stödet förs inte fram i propositionen.

Utskottet anser att riksdagen bör lämna det av regeringen begärda bemyndigandet samt anslå medel enligt regeringsförslaget. Motion C369 i aktuella delar avstyrks således.

31:5 Statens geotekniska institut

Statens geotekniska institut (SGI) har ett sektorsövergripande ansvar för miljögeotekniska och geotekniska frågor. Verksamheten finansieras dels av anslag, dels av avgifter från uppdragsverksamhet.

Regeringen föreslår att anslaget för verksamheten bestäms till 30 401 000 kr för år 2008.

Civilutskottet tillstyrker regeringens förslag som inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av ärendet.

31:6 Lantmäteriverket

Det statliga lantmäteriet består av Lantmäteriverket och 21 länsvisa lantmäterimyndigheter. Lantmäteriverket är en central förvaltningsmyndighet för lantmäterimyndigheterna och ska bl.a. utöva tillsyn över dessa samt över de kommunala lantmäterimyndigheterna. Anslaget finansierar vissa delar av det som utgör det statliga lantmäteriets kärnverksamhet och grundläggande uppgifter, framför allt viss verksamhet som berör ansvaret för frågor om fastighetsindelning och för grundläggande geografisk information. Anslaget täcker drygt 20 % av det statliga lantmäteriets totala omfattning.

Regeringen föreslår att anslaget för Lantmäteriverket bestäms till 419 453 000 kr för år 2008. Anslaget är beräknat bl.a. med hänsyn tagen till överföringen av ansvaret för inskrivningsverksamheten till Lantmäteriverket den 1 juni 2008.

Regeringens förslag om anslaget för Lantmäteriverket har inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av ärendet. Anslagsförslaget tillstyrks.

31:7 Statens va-nämnd

Statens va-nämnd är specialforum för tvistemål om vatten- och avlopp enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. För Va-nämndens verksamhet gäller lagen (1976:839) om Statens va-nämnd.

Regeringen föreslår att anslaget för verksamheten bestäms till 8 077 000 kr för år 2008.

Civilutskottet tillstyrker regeringens förslag, som inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av ärendet.

31:8 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag

Anslaget används för stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag. Ansökningar om stöd hanteras fr.o.m. den 1 januari 2006 av Statens bostadskreditnämnd. Bestämmelser om stödet finns i förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Verksamheten har ett perspektiv fram till år 2010.

Enligt propositionen bedöms efterfrågan på statligt stöd för omstruktureringar av kommunala bostadsföretag vara fortsatt låg på kort sikt. Behovet av statligt stöd till rekonstruktion av kommunägda bostadsföretag väntas dock kvarstå under en överskådlig tid. Mot denna bakgrund föreslår regeringen att anslaget för verksamheten bestäms till 70 000 000 kr för år 2008. Vidare föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2008 för ram-

anslaget göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kr efter år 2008 (förslagspunkt 9).

Förslagen har inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av ärendet. Civilutskottet tillstyrker regeringens anslagsförslag för år 2008 samt förslaget om ett bemyndigande för regeringen att göra åtaganden som medför behov av framtida anslag.

31:9 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad

Riksdagen beslutade våren 2007 att godkänna regeringens förslag om användningen av anslaget Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad (prop. 2006/07:100, bet. FiU21, rskr. 222). Anslagets ändamål är att finansiera stöd till kommuner som går i borgen för enskilda hushålls skyldighet att betala hyra för sin bostad (kommunala hyresgarantier). En förutsättning är att de hushåll för vilka garantierna lämnas får en bostad med hyresrätt och besittningsskydd samt att hyresgarantin omfattar minst sex månadshyror. Stödet, som infördes den 1 juli 2007, utgår enligt förordningen (2007:623) om statligt bidrag för kommunala hyresgarantier och lämnas med 5 000 kr per hyresgaranti.

Regeringen föreslår att anslaget för stödet bestäms till 100 000 000 kr för år 2008.

Civilutskottet tillstyrker regeringens förslag, som inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning.

31:10 Fonden för fukt- och mögelskador

Propositionen

De utgifter som belastar anslaget avser bidrag till kostnader för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem. Bidrag lämnas i mån av tillgång på medel enligt förordningen (1993:712) om den statliga fonden för fukt- och mögelskador i småhus, m.m. Vidare får anslaget disponeras för utredningskostnader i samband med prövning av ärenden.

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna regeringens förslag om att det ekonomiska stödet för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus avvecklas per den 31 december 2008 (förslagspunkt 10). Regeringen föreslår vidare att 16 500 000 kr anvisas på anslaget för år 2008. Från år 2009 beräknas inte några nya medel tillföras anslaget.

Som bakgrund till förslaget om avveckling av det aktuella stödet anför regeringen följande.

Nuvarande bidrag avseende fukt- och mögelskador infördes efter beslut av riksdagen 1986 (prop. 1985/86:48, bet. 1985/86:BoU6, rskr. 1985/86:62) och har därmed funnits i drygt 20 år. Avsikten när det statliga stödet infördes för att avhjälpa fukt- och mögelskador i egnahem var att verksamheten skulle avse fel som hade uppstått redan i samband med att husen uppfördes och som senare har lett till fukt- och

mögelskador. Uppkomna fel är att hänföra till exempelvis att nya marktyper bebyggdes och vissa nya material och konstruktioner användes och stödet därmed vara tidsbegränsat till sin natur. Under de år som verksamheten pågått har erfarenhet vunnits av uppkomna fel och skador och andra system för ändamålet har successivt utvecklats i lagstiftning och avtal.

Motionerna

I motion C325 av Lars Ohly m.fl. (v) föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag om avveckling av det ekonomiska stödet för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus (yrkande 2) samt att anslaget för verksamheten för år 2008 bör bestämmas till ett belopp som är 6 500 000 kr högre än regeringsförslaget (yrkande 4, delvis). Motionärerna anför bl.a. att behovet av stöd sannolikt kommer att öka när nya lösningar för energisnålt byggande provas.

Jan Lindholm m.fl. (mp) motsätter sig i motion C369 regeringens förslag om avveckling av det aktuella stödet (yrkande 3). Motionärerna anför att behovet av ekonomiskt stöd kvarstår men att anslagsbehovet ser ut att minska.

Utskottets ställningstagande

Som framgår av regeringens överväganden är stödet genom fonden för fukt- och mögelskador tidsbegränsat till sin natur. Med nuvarande bestämmelser får bidrag lämnas för hus som är yngre än 30 år och färdigställda senast år 1988. Bidragssystemets uppbyggnad medför följaktligen att förordningens tillämpningsområde för varje kalenderår minskar med en årgång småhus. Vidare är stödet förknippat med en självrisk som påverkas av husets ålder samt reparationskostnaden. De hus som kan komma i fråga för stöd har numera en i förhållande till den totala reparationskostnaden mycket hög självrisk. Det genomsnittliga bidragsbeloppet för ärenden som avgjordes under första halvåret 2007 var ca 15 % av reparationskostnaderna.

Stödet från fonden är således avsett för byggfel och skador i hus byggda före år 1989. Därefter har andra system för ändamålet utvecklats. Exempelvis gällde under en period som villkor för statlig bostadsfinansiering att en produktionsgaranti hade tecknats. År 2004 beslutade riksdagen om ett förstärkt konsumentskydd vid småhusbyggande (prop. 2003/04:45, LU25, rskr. 240). Beslutet innebar bl.a. att regler om obligatoriskt skydd för småhus fördes in i lagen (1993:320) om byggfelsförsäkring.

Med hänvisning till den redovisade bakgrunden anser civilutskottet att riksdagen bör godkänna regeringens förslag om en avveckling av det ekonomiska stödet för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus samt förslaget om anslag för verksamheten år 2008. De motstående motionsförslagen avstyrks således.

40:1 Marknadsdomstolen

Anslaget finansierar Marknadsdomstolen som, enligt lagen (1970:417) om marknadsdomstol m.m., handlägger mål och ärenden enligt framför allt konkurrenslagen (1993:20) och marknadsföringslagen (1995:450).

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag om 9 125 000 kr för verksamheten vid Marknadsdomstolen.

Förslaget har inte mött några invändningar i motioner eller vid utskot-tets beredning av ärendet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

40:2 Konsumentverket

Propositionen

Anslaget finansierar i huvudsak Konsumentverkets och Konsumentombuds-mannens arbete med en hög efterlevnad av konsumentlagstiftningen, med tillhandahållandet av grundläggande konsumentinformation samt med att genomföra delar av den fastställda konsumentpolitiken.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag om 111 270 000 kr för Konsumentverkets och Konsumentombudsman-nens verksamhet. I propositionen framhålls att regeringen med anledning av Konsumentverkets omlokalisering till Karlstad avser att noga följa utvecklingen av myndighetens ekonomiska situation, så att verksamheten långsiktigt kan fungera med bibehållen kvalitet. Regeringen avser vidare att under 2008, som tidigare aviserats, kompensera Konsumentverket för den engångspremie som en särskild pensionsersättning medför.

Motionerna

I två motioner redovisas förslag om högre anslag för Konsumentverket.

Lars Ohly m.fl. (v) föreslår i motion C325 att anslaget till Konsument-verket för 2008 bestäms till ett belopp som är 3 000 000 kr högre än regeringsförslaget. Dessa medel ska avsättas för att finansiera den verksam-het som nu bedrivs av Konsumentinstitutet Läkemedel och Hälsa (Kilen). Enligt motionärerna bör Kilens verksamhet införlivas i Konsumentverket (yrkande 4, delvis).

I motion C369 av Jan Lindholm m.fl. (mp) föreslås att anslaget till Kon-sumentverket för år 2008 bestäms till ett belopp som är 37 000 000 kr högre än regeringsförslaget (yrkande 7, delvis). Det ökade anslaget till Kon-sumentverket bör enligt motionärerna fördelas på följande sätt: 10 miljoner kronor för verkets uppgifter avseende bl.a. bostadsfrågor och EU-samarbe-tet, 2 miljoner kronor för ökat stöd till och utbildning av de kommunala konsumentrådgivarna, 1 miljon kronor för att möta bl.a. marknadsföringen från utländska spelbolag och nätförsäljningen av alkohol, 2 miljoner kro-nor för stöd åt organisationer för kampanjarbeten och projektverksamhet, 22 miljoner kronor för att finansiera Konsumentverkets kostnader för omlo-kaliseringen till Karlstad. I motionen begärs vidare dels ett tillkännagi-

vande om förstärkningar på konsumentpolitikens område (yrkande 5), dels ett tillkännagivande om omställningskostnader som förorsakats Konsumentverket på grund av utlokaliseringen till Karlstad (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionsyrkandet om anslag för finansiering av organisationen Kilen har motsvarande motionsyrkande behandlats av utskottet i förra årets budgetbetänkande (2006/07:CU1). Utskottet konstaterade då att organisationen Kilen under senare år fått statliga bidrag via anslaget 13:3 Bidrag till hälso- och sjukvård (utg.omr. 9) men att regeringen i budgetpropositionen för år 2007 inte hade föreslagit något ekonomiskt stöd till Kilen. Utskottet hänvisade vidare till att socialministern Göran Hägglund i en interpellationsdebatt den 21 november 2006 hade redovisat sin syn i frågor om läkemedelsinformation och pekat på det arbete med information om läkemedelsbiverkningar som bedrivs inom hälso- och sjukvården och inom Läkemedelsverket (svar på interpellation 2006/07:52). Utskottet anförde att man i det här avseendet inte hade någon annan uppfattning än regeringen och inte delade motionärernas uppfattning om att den verksamhet som bedrivs inom Kilen bör införlivas i Konsumentverket. Motionen avstyrktes och riksdagen följde utskottet.

Utskottet finner inte skäl att frångå sitt tidigare ställningstagande och avstyrker därför motion C325 yrkande 4 i denna del.

När det sedan gäller motionsyrkandet om att anslaget till Konsumentverket bör bestämmas till ett belopp som är 37 miljoner kronor högre än regeringsförslaget, bl.a. för att finansiera Konsumentverkets kostnader för omlokaliseringen till Karlstad, vill utskottet erinra om att regeringen med anledning av omlokaliseringen avser att noga följa utvecklingen av myndighetens ekonomiska situation, så att verksamheten långsiktigt kan fungera med bibehållen kvalitet. Regeringen avser vidare att under år 2008 kompensera Konsumentverket för den engångspremie som en särskild pensionsersättning medför. Enligt utskottets mening finns inte anledning till ytterligare satsningar. Motion C369 yrkandena 5, 6 samt 7 i denna del avstyrks.

Sammanfattningsvis innebär det anförda att utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag till Konsumentverket och avstyrker de behandlade motionsförslagen i nu aktuella delar.

40:3 Allmänna reklamationsnämnden

Anslaget finansierar Allmänna reklamationsnämndens arbete med att opartiskt och utan avgift för parterna pröva tvister mellan konsumenter och näringsidkare. Nämnden har också till uppgift att informera konsumenter och näringsidkare om nämndens praxis.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag om 24 600 000 kr för verksamheten vid Allmänna reklamationsnämnden.

Förslaget har inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av ärendet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

40:4 Fastighetsmäklarnämnden

Anslaget finansierar Fastighetsmäklarnämndens arbete med att registrera och utöva tillsyn över fastighetsmäklare och hyresförmedlare enligt fastighetsmäklarlagen (1995:400). Fastighetsmäklarnämnden informerar även konsumenter och näringsidkare om praxis och god fastighetsmäklarsed.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag om 14 831 000 kr för verksamheten vid Fastighetsmäklarnämnden. Enligt budgetpropositionen innebär förslaget att nämnden får en tillfällig anslagsökning för att komma till rätta med de problem som Riksrevisionen pekat på i sin granskningsrapport (RiR 2007:7). I propositionen anförs också att regeringen inom ramen för myndighetsstyrningen kommer att verka för att nämnden tydligare prioriterar en aktiv tillsyn av fastighetsmäklare i sin verksamhet.

Förslaget har inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av ärendet. Utskottet tillstyrker därför regeringens förslag.

I sammanhanget kan nämnas att Riksrevisionens styrelses framställning angående tillsyn över fastighetsmäklare och konsumenternas möjlighet till tvistlösning (2007/08:RRS3) kommer att behandlas senare under detta riksmöte i ett särskilt betänkande (bet. 2007/08:CU5).

40:5 Åtgärder på konsumentområdet

Anslaget finansierar initiativ på konsumentområdet och statligt stöd till frivilligorganisationer som på olika sätt främjar konsumenternas intresse, bl.a. för att företräda svenska konsumenter i EU.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag om 17 520 000 kr för åtgärder på konsumentområdet. I propositionen anges att regeringen avser att ändra förutsättningarna för det statliga stödet till frivilligorganisationer och i en särskild förordning reglera det statliga stödet till frivilligorganisationer på konsumentområdet. Enligt regeringen är syftet att stöden ska bli mer förutsägbara och långsiktiga för mottagarna. Kriterierna för stöden kommer att utformas så att fler organisationer kan komma i fråga för att söka stöd. Konsumentverket kommer att få uppdraget att fördela medel enligt den nya förordningen. Den förändrade formen sker inom nuvarande ekonomiska ram och planeras att träda i kraft i januari 2008.

Regeringens förslag om anslaget för åtgärder på konsumentområdet har inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av ärendet. Anslagsförslaget tillstyrks.

40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter

Anslaget avser bidrag för utveckling av miljömärkningskriterier för konsumentprodukter. Bidraget är ställt till Sis Miljömärkning AB, som ansvarar för miljömärkningssystemen Svanen och Blomman i Sverige. Medlen betalas ut via Kammarkollegiet.

Regeringen föreslår att riksdagen för budgetåret 2008 anvisar ett raman-slag om 4 374 000 kr för bidrag till miljömärkning av produkter.

Civilutskottet tillstyrker regeringens förslag, som inte mött några invändningar i motioner eller vid utskottets beredning av ärendet.

Motionsförslag om nya anslag inom utgiftsområde 18

Motionerna

I motioner som väckts under allmänna motionstiden finns förslag om vissa anslagsposter inom utgiftsområde 18 som inte återfinns i det förslag som lagts fram i budgetpropositionen.

Förslag om att ett anslag benämnt *Investeringsstöd för hyreslägenheter* ska inrättas och tillföras 250 000 000 kr för år 2008 förs fram i motion C424 av Carina Moberg m.fl. (yrkande 4). Anslaget ska användas till ett investeringsstöd med ny inriktning. I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) föreslås riksdagen göra ett tillkännagivande om inriktningen av stödet (yrkande 90). Enligt motionerna bör stödet införas i avvaktan på att ett nytt bostadsfinansieringssystem hunnit konstrueras. Investeringsstödet ska gå till byggande av miljövänliga och billiga hyresbostäder och stimulera till låga hyror. Vidare ska krav ställas på miljövänlig produktion och drift av de nya fastigheterna.

Även i motion C291 av Agneta Lundberg och Jasenko Omanovic (båda s) föreslås att ett investeringsstöd för byggande av hyresrätter ska införas. Motionärerna anser också att ett särskilt hissbidrag bör komma till stånd.

I motion C325 av Lars Ohly m.fl. (v) föreslås att två nya anslag förs upp inom utgiftsområde 18 (yrkande 4, delvis). Det gäller anslag för dels en nationell samordnare för kooperativa hyresrätter, dels stöd till kommunala konsumentvägledare.

Förslaget i motion C325 innebär att anslaget *Nationell samordnare för kooperativa hyresrätter* inrättas och tillförs 1 600 000 kr för år 2008. Anslaget ska användas för att finansiera en ny funktion som finns närmare beskriven i motion C211 av Egon Frid m.fl. (v). I den sistnämnda motionen, som helt ägnas åt frågor om den kooperativa hyresrätten, föreslås att ett av Boverket framfört förslag om en nationell samordnare på området genomförs (yrkande 8). Syftet med förslaget är att utveckla, stödja och främja tillkomsten av fler kooperativa hyresrättsföreningar.

Vidare innebär förslaget i motion C325 att anslaget *Konsumentvägledare för kommunerna* inrättas, och för år 2008 anvisas 45 000 000 kr. Motionärerna vill genom en lagändring i kombination med ett riktat stöd

till kommunerna göra konsumentvägledningen obligatorisk för kommunerna. Förslag om lagstiftning på området samt andra insatser för att stimulera konsumentrådgivningen behandlas nedan i detta betänkande.

Utskottets ställningstagande

Vad gäller de nu aktuella yrkandena om anslag för ett nytt investeringsstöd, en nationell samordnare respektive kommunal konsumentvägledning kan utskottet konstatera att de anslagsförslag som utskottet ovan redan ställt sig bakom innebär att hela den ram för utgiftsområde 18 som riksdagen genom sitt beslut den 21 november 2007 fastställt har tagits i anspråk. Motionsförslagen om anslag för år 2008 avstyrks således redan på denna grund. Utskottet ser inte heller skäl att här närmare överväga förslagen med sikte på ett inrättande av anslagen under de därpå följande budgetåren. De aktuella förslagen i motionerna C211, C291, C325, C424 och Fi211 avstyrks således.

Mål för bostadspolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner de mål för politikområdet Bostadspolitik som regeringen föreslår och upphäver nuvarande mål för politikområdet. Motionsförslagen om att behålla det nuvarande målet avslås. Utskottet anser att en förändrad bostadspolitisk inriktning även bör komma till uttryck i målformuleringen för bostadspolitiken.

Jämför reservation 1 (s, v, mp).

Bakgrund

Det nuvarande målet för politikområdet Bostadspolitik lyder: Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Ovanstående mål beslutades av riksdagen hösten 2005 (prop. 2005/06:1, bet. BoU1, rskr. 100–102).

Propositionen

Regeringen föreslår i budgetpropositionen (förslagspunkt 1) att riksdagen godkänner att nuvarande mål för politikområdet Bostadspolitik upphävs och att politikområdet ges två nya mål, ett för bostadsfrågor och ett för samhällsbyggande med följande lydelse.

Målet för *bostadsfrågor* är långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Målet för *samhällsbyggande* är en ändamålsenlig samhällsplanering och ett hållbart samhällsbyggande som ger alla människor en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, naturresurser och energi samt ekonomisk tillväxt och utveckling främjas.

Som skäl för förslaget att lägga fast två nya mål inom nuvarande politikområdet Bostadspolitik anføres bl.a. att regeringen anser att det nuvarande målet för politikområdet inte särskilt väl speglar varken den nya inriktningen på bostadspolitiken eller politikområdets breda innehåll. Området omfattar allt från samhällsplanering och bebyggelseutveckling, till byggande, förvaltning och bostadsförsörjning samt lantmäteriverksamhet m.m. Vidare anføres att regeringen avser att återkomma med förslag om en uppdelning av politikområdet Bostadspolitik i två politikområden.

Regeringen framhåller att utgångspunkten är att det nya målet för bostadsfrågor ska utgå från den enskilde boendekonsumenten. Rätten att bestämma över sitt eget liv är grundläggande, och en mångfald av boendeformer, som ger valfrihet och möjlighet att uppfylla behov och önskemål om att bo och arbeta där man önskar, är central.

Regeringen framhåller vidare att ett nytt mål på politikområdesnivå för samhällsbyggande är av central betydelse för att öka förståelsen för planeringens, byggandets och fastighetssystemets vikt för landets utveckling, såväl ekonomiskt, miljömässigt som socialt. Det är viktigt att målet har sin utgångspunkt i en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, naturresurser och energi så att en hållbar utveckling kan ske och att en god livsmiljö för alla människor kan uppnås.

Avslutningsvis anføres att de två nya målen ska följas upp kontinuerligt genom uppföljningar av målen på verksamhetsområdesnivå, och indikatorer kommer att utvecklas för detta ändamål.

Motionerna

Invändningar mot regeringens förslag om mål för bostadspolitiken förs fram i sex motioner.

I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag om nya mål för politikområdet (yrkande 91). Motionärerna anför bl.a. att regeringens förslag om mål för bostadsfrågor är omodernt. I dagens samhälle med stora invandrar- och flyktinggrupper, sti-

gande priser på bostadsrätter och villor och större krav på flexibilitet på arbetsmarknaden måste bostadspolitiken enligt motionärerna ha en social ansats.

Avslag på regeringens förslag om nya mål föreslås också i motion C424 av Carina Moberg m.fl. (s) yrkande 1. Motionärerna anser att förslaget innebär en passiv målsättning där det sociala målet tas bort. Motionärerna kritiserar också att förslaget läggs fram utan föregående diskussion med opposition eller intresseorganisationer och anför, med hänvisning till 1 kap. 2 § första stycket regeringsformen, att det är tveksamt om det nya målet är förenligt med grundlagens målsättningar och intentioner.

Även i motion C347 av Birgitta Eriksson och Kenneth G Forslund (båda s) riktas kritik mot regeringens förslag. Motionärerna anser att riksdagen i ett tillkännagivande bör framhålla allas rätt till en god bostad till en rimlig kostnad.

I motion C325 av Lars Ohly m.fl. (v) anför att regeringens bostadspolitik saknar alla sociala ambitioner och att det föreslagna målet för bostadsfrågor saknar inriktning mot att tillfredsställa allas behov av bostad. Riksdagen föreslås avslå regeringens förslag om mål för bostadspolitiken (yrkande 1).

Enligt motion C369 av Jan Lindholm m.fl. (mp) bör riksdagen avslå regeringens förslag samt göra ett tillkännagivande om de föreslagna målen för politikområdet Bostadspolitik (yrkande 1). Vad gäller förslaget om mål för bostadsfrågor anför bl.a. att regeringen bortsett från att efterfrågan på en renodlat kommersiell bostadsmarknad snarare är kopplad till betalningsförmågan än till behoven. I fråga om målet för samhällsbyggande anför bl.a. att mål om tillväxt och utveckling nästan alltid mäts i pengar och kan strida mot mål om bra bostäder till rimliga kostnader. Motionärerna anför även att förslaget om förändrade mål borde ha blivit föremål för remissbehandling.

Ett motsvarande förslag finns i motion C371 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp) där motionärerna även anför att regeringens mål ger uttryck för en politik som leder till högre kostnader, ökad bostadsbrist och ökad trångboddhet med en växande social segregation som resultat (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Under det senaste året har en omläggning av bostadspolitiken i flera avseenden inletts. Utgångspunkten för den nya inriktningen av politiken är att skapa förutsättningar för en fungerande bostadsmarknad där valfriheten är central och där utbudet svarar mot efterfrågan och behov. Vidare har bostadspolitikens beroende av och betydelse för andra politikområden samt den ekonomiska, miljömässiga och sociala utvecklingen i landet lyfts fram. Genom olika avregleringar och skattelättnader kommer det successivt att skapas ett större handlingsutrymme för bostadsbyggare, bostadsförvaltare

och de enskilda bostadskonsumenterna. Åtgärder inom bostadspolitiken kan i sin tur bidra bl.a. till en ökad integration och att utanförskapet motverkas.

Civilutskottet har tidigare ställt sig bakom flera förslag om en delvis förändrad bostadspolitisk inriktning och anser att denna även bör komma till uttryck i målformuleringen för bostadspolitiken. Utskottet anser även att regeringen anför bärande skäl för en uppdelning av målet för politikområdet Bostadspolitiken i två mål med sikte på en motsvarande uppdelning av politikområdet. Som regeringen framhåller har det nuvarande politikområdet ett mycket brett innehåll. En uppdelning kan därför skapa förutsättningar för en tydligare inriktning av politiken samt underlätta uppföljningar av målen och utvecklingen av indikatorer som stöd för sådana uppföljningar.

Utskottet delar inte de farhågor som förs fram i de aktuella motionerna om konsekvenserna av de nya målen och vill starkt tillbakavisa påståendena om att den nya bostadspolitiska inriktningen skulle sakna sociala ambitioner. Tvärtom innebär fokuseringen på konsumenternas efterfrågan och behov ett tydligt politiskt uppdrag att utgå från de enskilda individerna och deras förutsättningar. Utskottet har heller inte någon förståelse för de synpunkter som förs fram om att miljömålsättningen inte kommer tillräckligt tydligt till uttryck. Det föreslagna målet för samhällsbyggnad, som givetvis även innefattar bostäder och bostadsområden, lyfter tydlig fram målet om en långsiktigt god hushållning med mark, vatten, naturresurser och energi. Inte heller i övrigt anförs något i motionerna som ger utskottet anledning att ifrågasätta regeringens förslag om nya mål.

Civilutskottet anser sammanfattningsvis att regeringens förslag om mål för politikområdet Bostadspolitik är väl utformat och bör godkännas av riksdagen. De motstående förslagen i motionerna C325, C347, C369, C371 samt Fi277 avstyrks.

Mål för bostadsproduktionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om ett mål för bostadsproduktionen. Utskottet anser inte att riksdagen bör fastställa något mål i absoluta tal för bostadsproduktionen.

Jämför reservationerna 2 (s, mp) och 3 (v).

Motionen

I motion C260 av Lars Ohly m.fl. (v) föreslås att riksdagen ska sätta upp ett tydligt bostadspolitiskt produktionsmål med innebörden att det under den närmaste tioårsperioden dels bör tillkomma 40 000 bostäder per år av vilka hälften är hyresrätter, dels bör renoveras ca 65 000 bostäder per år (yrkande 1).

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet behandlade ett motsvarande motionsförslag våren 2007 (bet. 2006/07:CU9 s. 8). Utskottet anförde då att det visserligen är viktigt för riksdag och regering att löpande följa produktionsutvecklingen inom bostadssektorn men att riksdagen inte bör fastställa något mål i absoluta tal för bostadsproduktionen. Däremot, anförde utskottet vidare, kan nivåer för nyproduktion och ombyggnad av bostäder som inte är långsiktigt hållbara i förhållande till befolkningsutvecklingen och bostadsbeståndets ålder vara en signal om att politiska initiativ behöver tas på olika områden. Utgångspunkten måste vara att förutsättningar skapas för en fungerande bostadsmarknad där efterfrågan och produktion kan balanseras utan statlig styrning. Det handlar då inte bara om åtgärder som är direkt riktade mot bostadssektorn, utan i väl så hög grad om åtgärder för en god utveckling av samhällsekonomi och arbetsmarknad.

Utskottet erinrade också om att produktionsnivån enstaka år kan bero på en rad olika faktorer. Vad gäller påbörjandet av bostadsbyggnadsprojekt under innevarande år påverkas detta bl.a. av den mycket höga nivån för påbörjandet i slutet av år 2006 samt den rådande överhettningen inom bygg- och anläggningssektorn. På många orter råder en brist på arbetskraft, byggmaterial och andra resurser som kan inverka på bostadsföretagens planering.

Civilutskottet har inte ändrat ståndpunkt i den aktuella frågan och avstyrker således motion C260 yrkande 1.

Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller utredningar om nya former för bostadsfinansiering. Utskottet hänvisar till sin tidigare redovisade inställning till statliga bostadsbyggnadssubventioner.

Jämför reservationerna 4 (s), 5 (v) och 6 (mp).

Bakgrund

Riksdagen beslutade hösten 2006 om en avveckling av det s.k. räntebidragssystemet, dvs. det stöd som utgår enligt förordningen (1992:986) om statlig bostadsbyggnadssubvention (prop. 2006/07:1, CU1, rskr. 74). Beslutet innebär bl.a. att nya räntebidrag inte beviljas till bostadsbyggnadsprojekt som påbörjats efter år 2006 och att en utfasning av redan beviljade räntebidrag har inletts under år 2007. År 2012 kommer samtliga räntebidrag att vara avvecklade.

Utöver det stöd som lämnas enligt räntebidragssystemet har under senare år även två tidsbegränsade former av produktionsstöd utgått till bostäder som upplåts med hyresrätt. Det gäller investeringsstöd som utgått enligt förordningen (2001:533) om statligt investeringsbidrag för byggande av bostäder som upplåts med hyresrätt i områden med bostadsbrist samt förordningen (2003:506) om investeringsstimulans för byggande av mindre hyresbostäder samt studentbostäder. I och med utgången av år 2006 upphörde även dessa tidsbegränsade bostadsbyggnadsstöd.

Motionerna

Förslag om att på nytt införa statliga bostadsbyggnadssubventioner m.m. läggs fram i tre motioner.

Utskottet har ovan i detta betänkande behandlat ett förslag i bl.a. motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) om att under år 2008 införa ett investeringsstöd till byggnation av hyresbostäder. Detta stöd är emellertid endast avsett att utgå i avvaktan på att ett mer permanent bostadsfinansieringssystem hunnit utarbetas. I motionen föreslås därför även att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen begär att ett sådant system utarbetas med inriktningen att uppnå balans mellan olika upplåtelseformer samt stimulera byggandet av hyresrätter och studentlägenheter med låga hyror (yrkande 97).

I motion C260 av Lars Ohly m.fl. (v) läggs flera förslag fram om utredningsinsatser i syfte att utforma ett nytt system för bostadsfinansieringen. Förslagen innebär att regeringen bör låta utreda hur en statlig bostadsfond kan inrättas och börja verka år 2009 (yrkande 2). Vidare framhålls att studentbostäder ska ges samma villkor som ett permanent investeringsstöd för byggandet av ordinära hyresrätter (yrkande 3) och att regeringen bör låta utreda om radonstödet kan utökas till att omfatta även flerbostadshus (yrkande 6).

Det bostadsfinansieringssystem som skisseras i motionen utgår från att 10 miljarder kronor per år lånas upp av Riksgäldskontoret. Medlen hantearas sedan utanför statsbudgeten av ett nyinrättat boinstitut. Staten står för räntor och amorteringar via statsbudgeten. Medlen används för ett investeringsstöd som vid nybyggnad ska täcka maximalt 30 % av produktionskostnaden och vid ombyggnad 30 % av totalkostnaden, dock högst 400 000 kr per lägenhet. Som villkor för stöd ska bl.a. gälla att det finns i förväg framförhandlade hyror samt att högt ställda miljökrav är uppfyllda.

Enligt motion C371 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp) bör riksdagen i ett tillkännagivande framhålla behovet av finansieringslösningar för byggandet av hyreslägenheter (yrkande 4). Motionärerna pekar särskilt på behovet av att utveckla finansieringsformer för kooperativa hyresrätter.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet redovisade föregående år i samband med beslutet att avveckla räntebidragssystemet sin principiella inställning till statliga bostadsbyggnadssubventioner och sin syn på effekterna av de olika bidragsformer som tillämpats under senare år (bet. 2006/07:CU1 s. 9–17). Enligt utskottets uppfattning ledde dessa subventioner fram till ett oönskat bidragsberoende för stora delar av bostadssektorn. Bostadsproduktionen tenderade att anpassas efter de för tillfället rådande subventionsreglerna snarare än efter inriktningen av efterfrågan.

Ett återkommande önskemål från bostadssektorn under många år har gällt långsiktigt hållbara villkor för byggande och förvaltning av bostadsfastigheter. Avvecklingen av bostadsbyggnadssubventionerna var ett första steg i ett arbete med denna inriktning. Vidare har en förenkling av lagstiftningen inom plan- och byggområdet inletts (se prop. 2006/07:122, bet. 2007/08:CU3) och ett förenklingsarbete på flera andra områden kan förväntas få stor betydelse även för bostadssektorn.

Flera steg återstår att ta när det gäller att normalisera bostadssektorn, ge förutsättningar för en bättre konkurrens på byggområdet och att stärka bostadskonsumenternas ställning. Ett införande av nya former av bostadsbyggnadssubventioner skulle snarast motverka detta arbete.

Civilutskottet står fast vid denna sin tidigare redovisade uppfattning om statliga bostadsbyggnadssubventioner. De aktuella motionerna om ett nytt bostadsfinansieringssystem m.m. avstyrks.

Hissbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om bidrag för installation av hissar.

Jämför reservation 7 (s, v, mp).

Motionerna

Som ett särskilt inslag i det statliga bostadsfinansieringsstödet läggs förslag om hissbidrag fram i tre motioner.

I två motioner av Lars Ohly m.fl. (v), C260 (yrkande 5) och So382 (yrkande 5), föreslås att regeringen ska låta utreda frågan om ett permanent stöd till hissinstallationer och återkomma till riksdagen med ett för-

slag i frågan. Motionärerna hänvisar till det stora antalet lägenheter i flerbostadshus som inte kan nås med hiss och de krav på anpassningsåtgärder som en alltmer åldrande befolkning ställer.

Jörgen Johansson (c) föreslår i motion C254 ett tillkännagivande om att hissbidrag bör återinföras enligt samma regler som tidigare gällde (yrkande 2). Motionären syftar på det bidrag som under år 2004 kunde utgå vid installation av hiss.

Frågan om behovet av hissar och andra tillgänglighetsskapande åtgärder tas även upp i ett antal motioner om äldres boende som utskottet avser att behandla senare under detta riksmöte i ett betänkande om bostadsförsörjningsfrågor.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet fäster stor vikt vid frågan om behovet av en anpassning av bostadsbeståndet till förändringar i bl.a. befolkningens ålderssammansättning. Denna förändring kan förväntas leda fram till en ökad efterfrågan på bostäder anpassade till äldre personer. Samtidigt finns det även ett antal yngre människor med funktionshinder som av olika anledningar inte har tillgång till en stor del av de lägenheter som finns i bostadsbeståndet. Deras behov behöver också belysas i framtida diskussioner om tillgänglighet.

När det gäller de äldres boende har denna fråga ägnats stor uppmärksamhet under senare tid. Delegationen för utveckling av bostäder och boende för äldre (S 2006:03) har regeringens uppdrag att följa och analysera behovet och utvecklingen av boende för äldre. Delegationen ska också lämna förslag till åtgärder som kan påverka och stimulera utvecklingen av bostäder och boende anpassade för äldres behov både inom den ordinarie bostadsmarknaden och inom särskilda boendeformer samt redovisa förslag till hur fler äldre personer ska kunna få tillgång till bostad i s.k. mellanboendeformer eller trygghetsboende. Ett delbetänkande om mellanboendeformer ska redovisas senast den 31 december 2007 och ett slutbetänkande ska avlämnas senast den 31 december 2008 (dir. 2006:63, 137).

Även enligt utskottets uppfattning krävs det ett ökat utbud av bostäder med en god tillgänglighet både på den ordinarie bostadsmarknaden och i särskilda boendeformer för äldre. I den senare frågan har riksdagen som ett led i de äldrepolitiska insatserna fattat beslut om ett investeringsstöd för nybyggnad och ombyggnad till särskilt boende för äldre. När det gäller den ordinarie bostadsmarknaden är, som framgått ovan, utskottets liksom regeringens principiella uppfattning att såväl nybyggande som olika förnyelseåtgärder bör kunna komma till stånd utan statliga subventioner.

Frågan om installation av hiss i befintliga bostadsfastigheter får således främst övervägas inom ramen för fastighetsförvaltningen och då särskilt när andra ombyggnadsåtgärder är aktuella. I samband med s.k. ändring av byggnad kan också krav på hissinstallation ställas med stöd av byggnadslagstiftningen. Det kan vidare erinras om att ett kommunalt bidrag kan utgå till anpassning av bostäder för att ge personer med funktionshinder

möjlighet till ett självständigt liv i eget boende enligt lagen (1992:1547) om bostadsanpassningsbidrag m.m. Bostadsanpassningsbidraget kan, under vissa förutsättningar, lämnas för installation av olika typer av hissar i såväl flerbostadshus som småhus. Det bör bl.a. mot denna bakgrund ligga i kommunernas intressen att förespråka att hissar blir installerade i samband med nyproduktion och ombyggnad.

Samtidigt är det knappast realistiskt att inom överskådlig tid förvänta sig att samtliga bostäder i flerplansfastigheter kommer att vara tillgängliga med hiss. Mot denna bakgrund är det viktigt att hinder för en väl fungerande bostadsmarknad undanröjs så att efterfrågan på mer tillgängliga bostäder även kan tillgodoses genom bostadsbyten och nyproduktion. Det är också utskottets uppfattning att regeringens bostadspolitiska insatser har denna inriktning. Det kan således förväntas att såväl byggare som förvaltare av bostäder i allt högre grad kommer att inrikta sitt utbud efter bl.a. den äldre befolkningens behov och efterfrågan. Under senare år har exempelvis ett ökat utbud av s.k. seniorlägenheter i både hyresrätts- och bostadsrättsform kommit till stånd.

Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna C254 yrkande 2, C260 yrkande 5 samt So383 yrkande 5.

Kreditgarantiverksamheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lämnar de av regeringen begärda bemyndigandena för kreditgarantiverksamheten avseende

- kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder,
- kreditgarantier i samband med obeståndshanteringen,
- kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt,
- kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden.

Riksdagen godkänner också vad regeringen föreslår om kreditgarantier som registrerats från år 1997 enligt förordningen (1991:1924) om statlig kreditgaranti för bostäder.

Bakgrund

Statens bostadskreditnämnd (BKN) får lämna statlig garanti (kreditgaranti) till kreditinstitut för lån till ny- eller ombyggnad av bostäder samt för lån till förvärv av hus för ombildning till kooperativ hyresrätt. Kreditgarantin får även avse lån som syftar till att minska förlustrisken för tidigare lämnad garanti. Ett delvis nytt system för statliga kreditgarantier för lån till ny- och ombyggnad av bostäder infördes den 15 april 2004 (prop. 2003/04:1, bet. BoU1, rskr. 74).

Kreditgarantier lämnas enligt förordningen (2004:105) om statlig kreditgaranti för lån för bostadsbyggande m.m. Genom denna förordning upphävdes också de tidigare gällande reglerna för kreditgaranti i förordningen (1991:1924) om statlig kreditgaranti för bostäder. Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande i ärenden i vilka kreditgaranti har utfärdats före den 15 april 2004.

Vidare kan BKN lämna kreditgarantier enligt förordningen (2002:664) om statligt stöd för vissa kommunala åtaganden för boendet. Dessa kreditgarantier får lämnas för lån som en kommun tar upp för att kommunen ska kunna fullgöra vissa förpliktelser och för att ersätta kommunala borgensåtaganden för lån till bostadsrättsföreningar.

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås (förslagspunkt 2) att kreditgarantier som registrerats från år 1997 enligt förordningen (1991:1924) om statlig kreditgaranti för bostäder ska kunna ersättas med avtalsreglerade garantier enligt nu gällande garantiförordning, s.k. ersättningsgarantier. Regeringens förslag motiveras bl.a. med att kreditgarantierna som utfärdats under perioden den 1 januari 1997–den 14 april 2004 enligt den numera upphävda förordningen saknar formella avtal mellan BKN och de kreditinstitut som då erhöll kreditgaranti. Regeringen anser att de garantier som registrerats under denna period bör omregleras till ersättningsgarantier och i enlighet med principen i nu gällande garantiförordning. Kostnader för administration och förluster för dessa garantier ska täckas med avgifter.

Vidare föreslås att riksdagen lämnar bemyndiganden för regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier

- till ny- och ombyggnad av bostäder intill ett belopp på högst 10 000 miljoner kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (förslagspunkt 3),
- i samband med obeståndshantering intill ett belopp på högst 500 miljoner kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (förslagspunkt 4),
- för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp för förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på högst 1 000 miljoner kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (förslagspunkt 5),
- för avlösen av kommunala borgensåtaganden intill ett belopp på högst 1 000 miljoner kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (förslagspunkt 6).

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag om att kreditgarantier som registrerats under perioden 1997–2004 ska kunna ersättas med avtalsreglerade garantier har inte väckt några invändningar i motioner eller under utskottets beredning av ärendet. Inte heller regeringens förslag om bemyndiganden för kreditgarantiverksamheten har mött några invändningar.

Civilutskottet tillstyrker samtliga aktuella förslag i budgetpropositionen avseende kreditgarantiverksamheten (förslagspunkterna 2–6).

Förvärvsgarantier

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lämnar det av regeringen föreslagna bemyndigandet om förvärvsgarantier och avslår motionsförslagen om att riksdagen även ska göra ett tillkännagivande om garantierna. Utskottet anser att den fråga som motionärerna tar upp om risker för över-skuldsättning redan är beaktad i regeringsförslaget.

Jämför reservation 8 (s).

Propositionen

I budgetpropositionen (förslagspunkt 7) föreslås att regeringen bemyndigas att under år 2008 ställa ut kreditgarantier till kreditinstitut som lånar ut pengar till enskilda för förvärv av bostad – s.k. förvärvsgarantier – intill ett belopp på högst 5 000 000 000 kr. Förvärvsgarantierna avser räntebetalningar för förvärv av bostad, vilket här syftar på egnahem eller av andel i juridisk person där nyttjandet av bostaden är knutet till andelen eller medlemskap i den juridiska personen, t.ex. bostadsrätt.

Förutsättningarna för att förvärvsgaranti ska lämnas är att bostaden är avsedd att användas för stadigvarande boende (permanentbostad) och att den eller de för vilka förvärvsgarantin lämnas är förstagångsköpare. Förvärvsgarantin får avse räntebetalningar upp till 100 000 kr under högst tio år. Förvärvsgaranti får ställas ut för lån som beviljas fr.o.m. den 1 mars 2008. Avgifterna för förvärvsgarantin bestäms utan inslag av subvention. Hanteringen av förvärvsgarantierna avses bli samordnade med åtgärder av liknande natur, såsom den statliga hanteringen av hyresgarantierna.

Motionerna

I två motioner finns förslag om att riksdagen bör göra ett tillkännagivande till regeringen med anledning av förslaget om förvärvsgarantier. Det gäller motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) (yrkande 93) samt motion C424 av Carina Moberg m.fl. (s) (yrkande 2). Motionärerna anser att riksdagen bör franhålla att kreditgarantierna för förvärv av bostad inte får konstrueras så att låntagare som egentligen inte har råd att ta lån hamnar i en skuldfälla. Det påpekas också att regeringens förslag innebär att staten endast står som garant gentemot kreditinstituten, medan det är den enskilda låntagaren som får ta hela risken.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet anser att det är mycket angeläget att förbättra möjligheterna att erhålla lån för köp av bostad för den avsedda målgruppen. I kategorin förstagångsköpare återfinns bl.a. yngre hushåll och utrikes födda. I båda dessa grupper finns många hushåll som har en relativt stabil ekonomisk situation utan att samtidigt till fullo kunna uppfylla de krav som många kreditinstitut ställer som villkor för större lån. Det kan, som framhålls i propositionen, t.ex. handla om tidsbegränsade anställningar, ett begränsat eget kapital eller brist på kredithistorik. Med den föreslagna förvärvsgarantin kan en etablering på den ordinarie bostadsmarknaden eller en övergång från hyrd till ägd bostad underlättas.

Utskottet kan instämma i de synpunkter som förs fram i de två motionerna om att villkoren för förvärvsgarantierna inte får vara så utformade att hushåll utan tillräcklig betalningsförmåga lockas att ta bostadslån. Som framhålls i propositionen innebär emellertid inte regeringens förslag någon ändring av gällande lagstiftning på kreditmarknadsområdet. De individer som kan bli aktuella för denna garanti ska således genomgå sedvanlig kreditprövning och av kreditinstituten bedömas ha förmåga att betala tillbaka sina lån. De av motionärerna framförda synpunkterna får därmed redan anses vara beaktade i regeringsförslaget. Något tillkännagivande i frågan är därför inte erforderligt.

Civilutskottet tillstyrker regeringens förslag om förvärvsgarantier och avstyrker de aktuella motionsyrkandena.

Kreditgarantier för byggande i glesbygd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om att införa ett särskilt system för kreditgarantier för byggande i glesbygd. Utskottet hänvisar till den beredning av frågan som pågår inom Regeringskansliet.

Jämför reservationerna 9 (s) och 10 (v).

Motionerna

Tre motioner tar upp de svårigheter att finansiera byggande av bostäder i glesbygd eller på vissa mindre orter som ibland kan finnas. I motionerna beskrivs de problem att få lån för att finansiera bostadsbyggandet som många småhusbyggare har.

I motion C260 av Lars Ohly m.fl. (v) föreslås att Statens bostadskreditnämnd (BKN) ska kunna lämna kreditgarantier för byggande av egnahem i glesbygd som får omfatta produktionskostnader upp till 1,5 miljoner kronor (yrkande 8). Förslaget anknyter till ett förslag som BKN tidigare lämnat till regeringen i frågan. Det föreslagna systemet utgår bl.a. från en årlig statlig subvention av garantiavgifterna. Utskottet har ovan i detta

betänkande behandlat ett förslag i en annan partimotion från Vänsterpartiet om att redan för år 2008 inrätta ett anslag om 50 miljoner kronor för detta ändamål.

Enligt motion C374 av Marie Nordén m.fl. (s) bör regeringen redovisa en plan för bostadsbyggande på landsbygd. Motionärerna framhåller att systemet med kreditgarantier bör kunna användas för att underlätta byggande av bostäder på landsbygden.

Även i motion C319 av Hans Backman (fp) föreslås riksdagen göra ett tillkännagivande om att kreditgarantisystemet bör anpassas så att det medger bättre möjligheter att lånefinansiera byggkostnader på landsbygden och i små kommuner.

Utskottets ställningstagande

Civilutskottet behandlade våren 2007 motsvarande förslag om bostadsbyggande på landsbygden (bet. 2006/07:CU9 s. 10–12). Utskottet framhöll att det är angeläget att målet om en levande landsbygd inte hindras av svårigheterna att finansiera ett lämpligt boende. Bakgrunden till de problem som beskrivs i motionerna står till stor del att finna i att produktionskostnaden och lånebehovet ofta avser högre belopp än vad det färdiga huset sedan värderas till på marknaden. Detta kan antingen leda till att lån inte beviljas eller till att kreditgivarna begär en kompletterande säkerhet genom t.ex. ett borgensåtagande och att det ställs mycket höga krav på kontantinsats. Följderna blir att familjer inte ges möjlighet att etablera sig på en ort som man har stark anknytning till eller där man har en tryggad försörjning. Inte sällan föreligger goda ekonomiska förutsättningar för det enskilda hushållet att klara de utgifter som ett bostadsbyggande för med sig. Däremot saknas en tillräcklig säkerhet med de utgångspunkter som en kreditgivare måste ha för sin bedömning av låneärenden.

Utskottet hänvisade vidare till det förslag i frågan som BKN i februari 2006 redovisade i promemorian Stöd till byggande av egna hem i glesbygd och konstaterade att flera förslag med liknande inriktning hade presenterats för regeringen. Mot bakgrund av den pågående beredningen av dessa förslag inom Regeringskansliet ansåg utskottet att något tillkännagivande från riksdagen i frågan inte var erforderligt.

Frågan om beredningen av det av BKN framlagda förslaget togs nyligen upp i en interpellation av Egon Frid. I finansmarknadsminister Mats Odells svar den 2 november 2007 framhölls bl.a. att BKN:s förslag utarbetades på den tidigare regeringens uppdrag under en mycket begränsad tid. BKN gavs därigenom inte möjlighet att genomföra några nya undersökningar av problembilden kring finansiering och byggande av egna hem i glesbygd. Enligt statsrådets svar måste därför konsekvenserna av eventuella förslag, såväl för den enskilde som för staten, belysas och analyseras ytterligare. Exempelvis kan kreditgarantier som möjliggör lån över marknadsvärdet ge inlåsnings effekter om låntagaren behöver flytta till ett nytt arbete. Statsrådet framhöll också att andra åtgärder, som en lokal och regio-

nal anpassning av strandskyddet, kan ge positiva effekter när det gäller möjligheterna för bostadsbyggande i glesbygd (svar på interpellation 2007/08:62).

Mot den redovisade bakgrunden anser utskottet att ytterligare tid bör medges för Regeringskansliets beredning av frågor om vilka åtgärder som kan vidtas för att underlätta bostadsbyggande i glesbygd. Motionerna C260 yrkande 8, C319 samt C374 avstyrks av detta skäl.

Mål för konsumentpolitiken

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om mål för politikområdet Konsumentpolitik och upphäver nuvarande mål för politikområdet. Motionsförslagen om att behålla det nuvarande målet avslås.

Jämför reservation 11 (s, v, mp).

Bakgrund

Konsumentpolitiska riktlinjer har fastställts av riksdagen vid sex tillfällen – första gången år 1972. Därutöver har riksdagen år 1996 och år 2002 lagt fast mål och inriktning för det svenska arbetet med konsumentfrågor inom EU och år 1998 ställt sig bakom den dåvarande regeringens förslag till handlingsplan för att nå det år 1995 beslutade miljömålet i konsumentpolitiken. Nu gällande riktlinjer för arbetet med konsumentfrågor fastställdes av riksdagen i juni 2006 (prop. 2005/06:105, bet. LU33, rskr. 377). Riksdagsbeslutet innebär att det övergripande mål som för närvarande gäller för konsumentpolitiken är ”Trygga konsumenter som handlar hållbart”. Det övergripande målet kompletteras med följande delmål:

- Konsumentskyddet är på en hög nivå och tillgängligt för alla.
- Medvetna och kunniga konsumenter hushållar med egna och gemensamma resurser.
- Producenter och övriga näringsidkare tar sitt ansvar gentemot konsumenterna.

Det övergripande målet och delmålen gäller för arbetet såväl nationellt som inom EU och i andra internationella forum.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen att nuvarande mål för konsumentpolitiken upphävs och ersätts av följande övergripande mål. ”Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val.”

Regeringen anför att det nya målet tar sin utgångspunkt i konsumenternas förutsättningar att vara aktiva och göra medvetna val. Konsumenterna ansvarar själva för att vara aktiva och konsumentpolitikens roll är att bidra till att öka konsumenternas egenmakt genom att möjliggöra aktiva val. Konsumenterna står för efterfrågan och de har därför stor inverkan på hur väl marknaderna fungerar. Konsumentpolitiken utgör därmed en viktig del i regeringens politik för att skapa förutsättningar för väl fungerande marknader som bidrar till en hållbar utveckling. Att göra aktiva val innebär att man som konsument fattar medvetna beslut och agerar utifrån sina rättigheter och skyldigheter. För att konsumenterna ska ha makt och möjlighet att vara aktiva, framhåller regeringen, krävs ett grundläggande konsumentskydd samt tillgång till information om produkters pris och egenskaper, om produktionsmetoder, säkerhetsaspekter och om vilken påverkan konsumtionen har på människor och miljö.

Regeringen preciserar det övergripande målet med två underliggande delmål:

- Ett brett konsumentskydd på en hög nivå.
- Den information konsumenterna behöver är lättillgänglig och tillförlitlig.

Med ett brett konsumentskydd avser regeringen en utökning av konsumentskyddet så att det även omfattar rättigheter vid konsumtion av offentligt producerade tjänster liksom harmoniseringen av regelverket inom EU. Konsumentinformation ska, anför regeringen, utformas av näringsidkare, myndigheter och andra aktörer efter konsumenternas behov. Genom en effektiv tillsyn ska myndigheter, såväl inom konsumentpolitiken som inom andra politikområden, se till att lagstiftningen efterlevs och därmed upprätthålla en hög nivå på konsumentskyddet. I det ligger även att granska att information som riktas till konsumenter är lättillgänglig och tillförlitlig.

I propositionen anges vidare att delmålen kommer att konkretiseras ytterligare och följas upp inom ramen för myndighetsstyrningen.

Motionerna

I fem motioner har förslag lagts fram som innebär att riksdagen inte bör godkänna regeringens förslag om ett nytt mål för konsumentpolitiken.

I motion Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s) ifrågasätts borttagandet av hållbarhetsmålet för konsumentpolitiken. Vidare framhålls att alla konsumenter inte har makt att göra aktiva val. Motionärerna anser att de konsumenter som inte har tiden, resurserna eller erfarenheten blir mer utsatta och riskerar att hamna i en sämre ställning än andra. Mot denna bakgrund föreslår motionärerna att riksdagen ska avslå regeringens förslag om ett nytt mål för konsumentpolitiken och förslaget att upphäva nuvarande mål för politikområdet (yrkande 95).

Även i motion C424 av Carina Moberg m.fl. (s) föreslås att riksdagen avslår regeringens förslag (yrkande 7). Motionärerna motsätter sig att hållbarhetsmålet tas bort och efterlyser bl.a. en maktanalys av olika konsumentgrupper.

I motion C362 av Christina Axelsson m.fl. (s) begärs ett tillkännagivande om konsumentpolitikens mål (yrkande 3). Motionärerna framhåller bl.a. att hållbarhetsmålet bör finnas kvar.

Lars Ohly m.fl. (v) föreslår i motion C325 att riksdagen ska avslå regeringens förslag om att upphäva det nuvarande målet för konsumentpolitiken (yrkande 3). Motionärerna anser bl.a. att regeringens förslag om mål är diffusa och att en genomarbetad handlingsplan på konsumentpolitikens område saknas.

I motion C396 av Jan Lindholm m.fl. (mp) begärs ett tillkännagivande om ett nytt mål för politikområdet Konsumentpolitik (yrkande 4). Motionärerna anser att regeringens förslag bör avslås och att grunderna för en aktiv konsumentpolitik bör utvecklas i samverkan mellan samtliga riksdagens partier.

Utskottets ställningstagande

Regeringens förslag innebär att konsumentpolitikens nya mål ska vara att konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val. Utskottet ser med tillfredsställelse på att det föreslagna målet betonar den enskilda konsumentens möjlighet till inflytande och bestämmanderätt. Som regeringen anför ska konsumentpolitikens roll vara att bidra till att öka konsumenternas egenmakt genom att möjliggöra aktiva val. Konsumentmakt och valfrihet är mål som endast kan tillgodoses inom ramen för marknadsekonomi. En väl fungerande marknad är, enligt utskottets mening, den bästa förutsättningen för att tillgodose konsumenternas önskemål om bra produkter till låga priser med god service. Eftersom det är konsumenterna som står för efterfrågan har de stor inverkan på hur väl marknaden fungerar. Konsumentpolitiken utgör därför en viktig del också när det gäller att skapa förutsättningar för en väl fungerande marknad som bidrar till en hållbar utveckling.

Utskottet vill, i likhet med regeringen, framhålla att det även krävs ett grundläggande konsumentskydd samt tillgång till lättillgänglig och tillförlitlig information om t.ex. produkters pris och egenskaper, om produktionsmetoder, säkerhetsaspekter och om vilken påverkan konsumtionen har på människor och miljö, för att konsumenterna ska ha makt och möjlighet att göra aktiva val. Ett brett konsumentskydd på en hög nivå förutsätter en väl fungerande marknadskontroll och tillsyn av efterlevnaden av lagstiftningen. Konsumentpolitiken skapar tillsammans med andra politikområden förutsättningar för en väl fungerande marknad. Genom de föreslagna delmålen tydliggörs dels att konsumentskyddet även omfattar rättigheter vid

konsumtion av offentligt producerade tjänster liksom harmoniseringen av regelverket inom EU, dels att konsumentinformation ska utformas av näringsidkare, myndigheter och andra aktörer efter konsumenternas behov.

Utskottet delar regeringens uppfattning att hållbar utveckling är ett övergripande mål för politiken och att konsumentpolitiken ska bidra till att målet nås, främst genom att verka för en hållbar konsumtion. Utskottet vill i sammanhanget betona att det föreslagna nya målet för konsumentpolitiken på intet sätt innebär någon försvagning av hållbarhetsaspekten.

Utskottet anser sammanfattningsvis att det föreslagna nya övergripande målet för konsumentpolitiken framstår som väl genomtänkt och väl motive- rat och följaktligen bör godkännas av riksdagen. De motstående förslagen i motionerna Fi277, C424, C362, C325 och C369 avstyrks.

Konsumentvägledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som gäller kommunal konsumentvägledning. Utskottet hänvisar bl.a. till riksdagens tidigare ställningstaganden.

Jämför reservationerna 12 (s, mp) och 13 (v).

Bakgrund

I många kommuner bedrivs någon form av konsumentverksamhet. Att tillhandahålla konsumentvägledning är en frivillig uppgift för kommunerna, och verksamheten kan därmed variera mellan kommunerna i fråga om innehåll, omfattning och organisation. Ibland samarbetar flera kommuner genom att t.ex. ha gemensam konsumentvägledning. Inom ramen för den kommunala konsumentvägledningen kan det förekomma dels direktrådgivning, dvs. efterfrågestyrd information om konsumentlagar, stöd vid tvister, ekonomiska råd och köpråd direkt till en enskild konsument, dels långsiktigt förebyggande arbete, dvs. marknadsbevakning och kontakter med och information till skolor, näringsliv och organisationer.

Konsumentverket följer utvecklingen av konsumentverksamheten i kommunerna, och verket lämnade våren 2007 en lägesbeskrivning av verksamheten (rapport 2007:6 Kommunernas konsumentverksamhet). Av rapporten framgår att 264 av landets 290 kommuner i april 2007 hade någon form av konsumentverksamhet.

Vid sidan av konsumentvägledningen är kommunerna, enligt 2 § skuldsaneringslagen (2006:548), skyldiga att inom ramen för socialtjänsten eller på annat sätt lämna råd och anvisningar i budget- och skuldfrågor till skuldsatta personer. Konsumentverket ska stödja och ge vägledning för den budget- och skuldrådgivning som kommunerna ska svara för.

Utöver den kommunala konsumentverksamheten har på nationell nivå olika självständiga rådgivningsbyråer inrättats – Konsumenternas försäkringsbyrå, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Konsumenternas elrådgivningsbyrå samt Konsumenternas tele- och Internetbyrå. Samtliga byråer finansieras av respektive bransch. Staten deltar, genom bl.a. Konsumentverket, som en av huvudmännen.

Den 4 maj 2006 beslutade den dåvarande regeringen att bemyndiga chefen för Jordbruksdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av den kommunala konsumentvägledningen och lämna förslag på hur den kan utvecklas för att en hög och mer likvärdig nivå ska kunna uppnås i hela landet (dir. 2006:52). Någon utredare har inte tillkallats, och genom regeringsbeslut den 16 november 2006 har bemyndigandet återkallats.

Motionerna

I motion C262 begär Egon Frid m.fl. (v) att regeringen ska lägga fram förslag till lagstiftning som innebär att kommunerna blir skyldiga att tillhandahålla konsumentvägledare. Motionärerna anför bl.a. att den kommunala konsumentvägledningens verksamhet är av stor vikt eftersom den tillsammans med den kommunala budget- och skuldrådgivningens insatser kan hindra att människor fastnar i skuldfällor. En lagreglering anses, enligt motionärernas mening, vara nödvändig för att garantera att alla människor får tillgång till en god konsumentvägledning.

Även Christopher Ödmann m.fl. (mp) framhåller i motion C360 att det är viktigt att människor i alla delar av landet har tillgång till konsumentvägledning och begär ett tillkännagivande i enlighet därmed.

Utskottets ställningstagande

Frågor om lokal konsumentverksamhet har varit föremål för överväganden av lagutskottet vid åtskilliga tillfällen. Motionsyrkanden om lokal konsumentvägledning behandlades senast av civilutskottet i förra årets budgetbetänkande (2006/07:CU1). Utskottet ansåg då att den kommunala konsumentvägledningen fyller en viktig funktion men fann inte skäl att förorda att den görs till ett obligatoriskt åtagande för kommunerna. En sådan reglering skulle, ansåg utskottet, innebära en inskränkning i den kommunala självbestämmanderätten som utskottet inte kunde ställa sig bakom. Utskottet framhöll vikten av att konsumentvägledningen når ut till och kan erbjuda stöd till ekonomiskt svaga grupper i samhället. Att människor i alla delar av landet har tillgång till konsumentvägledning av god kvalitet ansåg utskottet också vara viktigt. Utskottet betonade emellertid att konsumentvägledning kan anordnas på olika sätt – av kommunerna, genom samverkan mellan flera kommuner och genom fristående konsumentorganisationer eller andra organ. Vidare anförde utskottet att det inte ankommer på riksdagen att uttala sig om hur konsumentvägledningen närmare ska

vara anordnad. Utskottet förutsatte att sådan verksamhet kommer till stånd i den utsträckning den efterfrågas av konsumenterna. Utskottet avstyrkte motionsyrkandena och riksdagen följde utskottet.

Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande. Därutöver vill utskottet peka på att regeringen, som framgår av budgetpropositionen, kommer att se över hur människor i utanförskap kan stärkas för att fungera som aktiva och medvetna konsumenter. Också barns och ungas perspektiv ska fortsatt integreras i konsumentpolitiken. Genom den av regeringen aviserade ändringen av förutsättningarna för det statliga stödet till frivilligorganisationer på konsumentområdet, som redovisas under anslag 40:5, kan fler organisationer komma i fråga för att söka stöd. Utskottet ser vidare positivt på att regeringen, som framgår av budgetpropositionen, kommer att göra en kartläggning av vilka grupper som konsumentvägledarna har svårt att nå och undersöka vilka andra aktörer som kan komplettera den kommunala konsumentvägledningen.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna C262 och C360.

Reservationer

1. Mål för bostadspolitiken, punkt 2 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner inte de mål för politikområdet Bostadspolitik som regeringen föreslår och upphäver inte nuvarande mål för politikområdet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 91, 2007/08:C325 yrkande 1, 2007/08:C347, 2007/08:C369 yrkande 1, 2007/08:C371 yrkande 1 och 2007/08:C424 yrkande 1 och avslår proposition 2007/08:1 utgiftsområde 18 punkt 1.

Ställningstagande

Det gällande bostadspolitiska målet, som senast fastställdes av riksdagen år 2005, lyder:

Alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och i en stimulerande och trygg miljö inom långsiktigt hållbara ramar. Boende- och bebyggelsemiljön ska bidra till jämlika och värdefulla levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar. Vid planering, byggande och förvaltning ska en ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbar utveckling vara grund för verksamheten.

Krav på att alla ska ha tillgång till en god bostad till rimligt pris har under lång tid gällt som ett självklart mål för den sociala bostadspolitiken. Under det senaste årtiondet har målet successivt utvecklats och tillförts nya dimensioner. År 1998 tillkom bl.a. kravet på ekologisk hållbarhet och år 2002 formulerades kravet på hållbarhet vad avser alla de tre dimensionerna ekonomisk, social och ekologisk utveckling.

Riksdagens beslut om det bostadspolitiska målet år 2002, som i princip var likalydande med det nu gällande målet, togs i bred politisk enighet. Trots att det även vid denna tidpunkt rådde oenighet om vilka bostadspolitiska medel som borde användas för att uppnå målet, kunde alla partier enas om vilka frågor som var viktiga att beakta i det politiska arbetet på området. När riksdagen år 2005 genom ett beslut skulle bekräfta det bostadspolitiska målet valde två partier, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet, att frånga den gemensamma linjen. I reservationer lades förslag fram om att på olika sätt snäva in målet. Det kan konstateras att samtliga allianspartier nu tycks ha frånträtt sina tidigare ställningstaganden när regeringen

föreslår att det gällande målet ska upphävas och ersättas med två nya mål. Förslaget läggs fram utan att ha föregåtts av någon som helst diskussion med oppositionen eller intresseorganisationerna. Vi avvisar därför regeringens förslag. Skälen till vårt avståndstagande från förslaget om att upphäva det nuvarande målet utvecklas i motioner från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. I korthet har vi följande invändningar mot regeringens förslag.

Förslaget om att ersätta det nuvarande målet med två nya mål motiveras bl.a. med en planerad uppdelning av politikområdet Bostadspolitik i två separata områden. Vi anser inte att regeringen tillräckligt motiverat behovet av en sådan uppdelning. Det finns en uppenbar risk för att bostadspolitiken, liksom under det tidigare borgerliga regeringsinnehavet, splittras upp på ett flertal olika områden. Även det tidigare fattade beslutet om att ta bort bostadsbidragen som ett bostadspolitiskt medel kan ses som ett steg i denna riktning.

Våra främsta invändningar gäller emellertid regeringens förslag till ny inriktning av målet för bostadsfrågor. Enligt det föreslagna målet ska grunden för bostadspolitiken inte längre vara att sträva efter att skapa förutsättningar för alla att leva i goda bostäder till rimliga kostnader och inte heller att boende och bebyggelsemiljö ska bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden. Det nya målet handlar i stället om att skapa ”fungerande bostadsmarknader”. Vi menar att denna målformulering helt bortser från bostadspolitikens sociala dimension. Marknaden kan inte på egen hand ta ansvar för alla de krav som dagens samhälle ställer på bostadspolitiska insatser. Det kan gälla krav som följer av befolkningsförändringar till följd av stora invandrar- och flyktinggrupper, en ökande andel äldre samt stora ungdomsgrupper eller förändringar på arbetsmarknaden. Det kan också gälla de särskilda problem som finns på lokala, överhettade bostadsmarknader med kraftigt stigande bostadspriser eller i de delar av landet där många bostäder står tomma och en efterfrågan helt saknas. Insatser krävs också för de ekonomiskt svaga grupper som inte har möjlighet att hävda sig på en bostadsmarknad där andelen hyresbostäder kraftigt minskar och nyproduktionen inriktas på dem som kan betala mest. För att bl.a. dessa frågor ska ägnas politisk uppmärksamhet är det nödvändigt att i det bostadspolitiska målet framhålla att alla ska omfattas av samhällets insatser och att politiken ska grundas på ett socialt ansvarstagande.

Vi vänder oss även mot att hållbarhetsdimensionen i övrigt tagits bort från det föreslagna målet för bostadsfrågor. Det finns snarare ett behov av att ytterligare understryka miljöaspekterna i alla delar av bostadspolitiken. Byggnad och förvaltning av bostäder måste i betydligt högre grad än i dag ske med hänsyn tagen till olika miljökrav och till en ekologiskt hållbar utveckling. Det är därför inte tillräckligt att, som regeringen föreslår, endast ta upp dessa frågor i ett mål för samhällsbyggande, särskilt inte om bostads- och samhällsbyggnadsfrågorna ska hanteras inom olika politikområden och inom olika delar av Regeringskansliet. Det kan vidare konstateras

ras att även i målet för samhällsbyggande saknas den nu gällande formuleringen om att boende- och bebyggelsemiljön ska bidra till jämlika och värdiga levnadsförhållanden och särskilt främja en god uppväxt för barn och ungdomar.

Vi anser sammanfattningsvis att det inte är det bostadspolitiska målet som behöver förändras, utan i stället den bostadspolitik som förts av den borgerliga regeringen under det senaste året. Den nuvarande bostadspolitiken för allt längre bort från det hittillsvarande bostadspolitiska målet och leder i stället till ökad bostadsbrist, trångboddhet och social segregation. Därför bör det nuvarande bostadspolitiska målet behållas och bilda utgångspunkt för en återupprättad statlig bostadspolitik som bygger på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt ansvarstagande.

Med hänvisning till det anförda anser vi att riksdagen bör avslå regeringens förslag om att upphäva det nuvarande bostadspolitiska målet och ersätta det med två nya mål. Det innebär ett bifall till motionerna C325 (v) yrkande 1, C347 (s), C369 (mp) yrkande 1, C371 (mp) yrkande 1, C424 (s) yrkande 1 samt Fi277 (s) yrkande 91.

2. Mål för bostadsproduktionen, punkt 3 – motiveringen (s, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Eva Sonidsson (s).

Ställningstagande

Civilutskottet behandlade motsvarande motionsförslag om ett mål för bostadsproduktionen även våren 2007 (bet. 2006/07:CU9). Vid detta tillfälle avgavs en reservation (s, mp) med en annan motivering för att avstyrka förslaget än den utskottsmajoriteten gav uttryck för. Vi står bakom den uppfattning som då redovisades och som innebär att riksdagen inte bör fatta något formellt beslut om ett kvantitativt mål för bostadsproduktionen. I en situation där staten endast ger förutsättningarna för bostadsbyggandet kan det inte anses verkningsfullt för riksdagen att fastställa ett produktionsmål i absoluta tal. Däremot delar vi motionärernas uppfattning att bostadspolitiken måste inriktas på att ge goda förutsättningar för en ökad nyproduktion av bostäder. Det är viktigt att den förda bostadspolitiken vilar på bedömningar av efterfrågeutvecklingen och en långsiktig nödvändig produktionsnivå för att kunna tillgodose denna efterfrågan. Den tidigare regeringen satte av detta skäl i början av förra mandatperioden för sitt eget arbete upp en målsättning för nyproduktionen under 2003–2006, som också med god marginal nåddes till följd av aktiva statliga insatser för att stimulera en nödvändig bostadsproduktion.

Vi anser att även den nuvarande regeringen måste ta sitt ansvar för att en tillräcklig bostadsproduktion kommer till stånd. Det är också nödvändigt för regeringen att ägna betydligt större uppmärksamhet åt det omfattande ombyggnads- och renoveringsbehov som finns i stora delar av bostadsbeståndet, inte minst i miljonprogrammets bostadsområden.

Med hänvisning till det anförda avstyrker vi motion C260 yrkande 1.

3. Mål för bostadsproduktionen, punkt 3 (v)

av Egon Frid (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C260 yrkande 1.

Ställningstagande

Under lång tid har nivån på såväl nyproduktion som ombyggnad av bostäder legat på en alltför låg nivå. För att tydliggöra behovet av politiska åtgärder för att höja produktionsnivån anser jag att riksdagen bör fastställa kvantitativa mål för bostadsproduktionen. Staten har en självklar uppgift i att garantera alla invånare en god bostad och ska således även medverka till att uppsatta produktionsmål uppnås.

Av Boverkets bostadsmarknadsenkät framgår att det finns risk för att bostadsbristen i många kommuner kommer att fortsätta öka. Enligt flera bedömningar kommer det att åtminstone under den närmaste tioårsperioden behövas en årlig nyproduktion på omkring 40 000 lägenheter för att vända denna utveckling. Det är emellertid också nödvändigt att produktionen fördelas på ett rimligt sätt mellan upplåtelseformerna så att hälften av de nytillkommande bostäderna är hyresrätter.

Under de närmaste 15–20 åren kommer det också att finnas ett omfattande behov av renoveringar av lägenheter i flerbostadshus. Behoven gör sig påmind i stora delar av det äldre beståndet, men framför allt inom rekordårens bostadsbestånd (hus byggda åren 1961–1975). Sabo har nyligen räknat fram att det finns runt 200 000 lägenheter bara i de s.k. miljonprogramsområdena som har ett stort underhållsbehov och måste saneras till en kostnad på ca 70 miljarder kronor. Det ligger i samhällets intresse att dessa bostäders attraktivitet och kapitalvärde inte försämras. Jämfört med i dag, då endast ca 25 000 lägenheter per år renoveras, skulle takten i princip behöva tredubblas för att bostadsstockens värde inte ska fortsätta att sjunka.

För att tydliggöra att både nyproduktionen och ombyggnationen av bostäder måste fortsätta att öka bör riksdagen sätta upp tydliga produktionsmål. Under den närmaste tioårsperioden bör det tillkomma 40 000 bostäder per år, varav hälften är hyresrätter. Dessutom bör 65 000 bostäder per år renoveras under samma period.

Det ovan anförda bör riksdagen med anslutning till förslaget i motion C260 (v) yrkande 1 som sin mening tillkännage för regeringen.

4. Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering, punkt 4 (s)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Ameer Sachet (s) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Fi277 yrkande 97 och avslår motionerna 2007/08:C260 yrkandena 2, 3 och 6 samt 2007/08:C371 yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringens och riksdagsmajoritetens beslut föregående år om att snabbavveckla alla former av statligt stöd till bostadsproduktionen har redan hunnit få allvarliga följder på bostadsmarknaden. På flera orter har nyproduktionen av hyresbostäder nästan helt upphört, och boendekostnaderna i nyproducerade bostäder riskerar att öka påtagligt under de närmaste åren. Det behövs därför omedelbara åtgärder för att åter få i gång byggandet av hyresbostäder och hålla tillbaka kostnadsökningarna. I den del av detta betänkande som avser budgeten för år 2008 har utskottet behandlat Socialdemokraternas förslag om att redan nästa år införa ett investeringsstöd för byggande av miljövänliga och billiga hyresbostäder. Där behandlas också ett förslag om att avsätta 100 miljoner kronor för en mjukare avtrappning av dagens räntebidrag. Socialdemokraterna har vidare lagt fram ett förslag om statliga insatser med inriktning på upprustning av miljonprogrammets bostadsområden.

Vi menar emellertid att det samtidigt med de åtgärder som kan vidtas på kort sikt behöver komma i gång överväganden om ett nytt långsiktigt bostadsfinansieringssystem som kan möta framtidens behov. I dessa överväganden är det nödvändigt att beakta synpunkter från bostadsmarknadens parter och att ta till vara resultaten från det utredningsarbete i frågan som bedrevs på uppdrag av den tidigare regeringen. Det finns således redan ett omfattande utredningsmaterial som kan bilda grunden för eventuella ytterli-

gare utredningsinsatser. Vi är i dagsläget inte beredda att ta ställning till enskildheter i ett framtida bostadsfinansieringssystem men anser att några av utgångspunkterna måste vara att systemet

- syftar till att skapa balans mellan olika upplåtelseformer,
- stimulerar byggandet av hyresrätter,
- leder till att fler studentlägenheter med låga hyror kan byggas,
- beaktar behovet av energiomställning inom bostadssektorn.

Vad vi nu anført avseende en utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering bör riksdagen med bifall till motion Fi277 (s) yrkande 97 tillkännage för regeringen som sin mening. Det innebär att även övriga motionsyrkanden som behandlas i detta avsnitt delvis får anses vara tillgodosedda.

5. Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering, punkt 4 (v)

av Egon Frid (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C260 yrkandena 2, 3 och 6 samt bifaller delvis motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 97 och 2007/08:C371 yrkande 4.

Ställningstagande

Vänsterpartiet har i partimotion C260 lagt fram förslag om principerna för de långsiktiga villkoren för finansiering av bostadsproduktionen. Behovet av ett nytt finansieringssystem är nu större än någonsin efter att den borgerliga regeringen och riksdagsmajoriteten på kort tid hunnit avskaffa allt statligt produktionsstöd, samtidigt som redan beviljade räntebidrag trappas av i snabb takt. Följderna har inte låtit vänta på sig, byggandet av hyresbostäder väntas nu minska och boendekostnaderna öka.

Jag anser att staten självfallet måste ta sin del av ansvaret för att bostadsproduktionen ska kunna nå upp till en hållbar nivå. Det förutsätter att ett långsiktigt och trovärdigt bostadsfinansieringssystem snarast kan introduceras. Jag anser därför att riksdagen bör ställa sig bakom Vänsterpartiets förslag om att en statlig bostadsfond ska inrättas och börja verka från år 2009. Medel från fonden ska kunna utgå till fastighetsägarna i form av investeringsstöd för ny- och ombyggnad av hyresbostäder.

Den statliga bostadsfonden innebär att det inrättas en ny form av kapitalförsörjning av bostadsfinansieringen som ligger utanför statsbudgeten. Fonden bör årligen tillföras 10 miljarder kronor. Regeringen bör också inrätta

en särskild myndighet, Boinstitutet, som uppdrar åt Riksgäldskontoret att sköta upplåningen till investeringsfonden. Lånen bör amorteras på 30 år. Boinstitutet bör stå för kostnaderna för både räntor och amorteringar, men finansieras via anslag på statsbudgeten. Pengarna bokförs på ett separat konto i Riksgäldskontoret. Utbetalningarna av stöden ingår därmed inte i de löpande utgifterna i statsbudgeten och påverkar således inte heller utgiftstaket. Däremot ökar statens årliga upplåningsbehov med 10 miljarder kronor, vilket får effekt på statens budgetsaldo, på statsskulden och på statens offentliga sparande.

Som villkor för att beviljas medel ur fonden i form av investeringsstöd till nyproduktion bör det gälla ett högsta belopp för produktionskostnaderna samt att de aktuella fastigheterna får en hyresnivå som har förhandlats fram i förväg. Stödet ska vidare kopplas till tydliga och högt ställda miljökrav vad gäller exempelvis energieffektivisering. Investeringsstödet för nybyggnad ska täcka maximalt 30 % av produktionskostnaderna. Bidragsbeloppet bör dessutom ha en övre gräns på mellan 270 000 och 450 000 kr per lägenhet, beroende av var i landet man bygger. För ombyggnadsprojekt bör ett stöd på 30 % av totalkostnaderna kunna utgå, med en övre gräns på 400 000 kr per lägenhet, oavsett var i landet som investeringen äger rum.

De nya formerna för bostadsfinansiering bör vidare medge att de behov som finns av studentbostäder och av att uppfylla olika krav på bl.a. miljöanpassning och tillgänglighet kan tillgodoses. Byggnad av studentbostäder bör därför ges samma förmånliga finansieringsvillkor som övriga hyresbostäder.

Stöd bör kunna ges för åtgärder mot radon även i flerbostadshus. Det nuvarande statliga stödet är helt inriktat på åtgärder i egnahem.

Även finansieringen av flera andra angelägna åtgärder i samband med bostadsbyggande bör kopplas till det nya finansieringssystemet. Det gäller bl.a. saneringen av förorenad f.d. industrimark som är lämpad för bostadsbyggande, där kostnaderna bör kunna täckas genom särskilda medel, och ett stöd till åtgärder som krävs för att anpassa dagens bostadsbestånd till en alltmer åldrande befolkning. Frågan om saneringsstöd och hissbidrag har emellertid av utskottet behandlats i andra delar av detta betänkande.

Det som jag ovan anför om inriktningen på en utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering bör riksdagen som sin mening tillkännage för regeringen. Det innebär ett bifall till motion C260 (v) yrkandena 2, 3 och 6. Även övriga motionsyrkanden som behandlats i detta avsnitt får anses bli väl tillgodosedda genom mitt förslag.

6. Utredning om ett nytt system för bostadsfinansiering, punkt 4 (mp)

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C371 yrkande 4 och avslår motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 97 och 2007/08:C260 yrkandena 2, 3 och 6.

Ställningstagande

Avsaknaden av ett statligt produktionsstöd till byggande av hyreslägenheter och svårigheterna att erhålla kreditgarantier på vissa orter har bidragit till en orimlig kostnadsbild och en hög risknivå för ägare till hyresfastigheter. På de flesta orter i Sverige är det i dag omöjligt för hyresvärdarna att konkurrera med de kostnader och risker som gäller för bostadsrättsfastigheter och egnahem.

Jag anser att regeringen måste uppmärksamma de svårigheter som gäller vid investeringar i både vanliga hyresfastigheter och kooperativa hyresrätter. Det finns också ett påtagligt behov av att utveckla den kooperativa hyresrätten så att den kan bli ett attraktivt alternativ till övriga upplåtelseformer.

Med hänvisning till det anförda föreslår jag att regeringen genom ett tillkännagivande från riksdagen uppmärksammas på behovet av ett statligt finansieringsansvar för att åstadkomma en rättvis kostnadsbild för byggandet av hyresrätter. Det innebär ett bifall till motion C371 (mp) yrkande 4. Övriga motioner avstyrks i den mån de inte kan anses vara tillgodosedda med det anförda.

7. Hissbidrag, punkt 5 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:C260 yrkande 5 och 2007/08:So382 yrkande 5 och bifaller delvis motion 2007/08:C254 yrkande 2.

Ställningstagande

En alltmer åldrande befolkning, och det faktum att alltfler bor kvar hemma så länge som det är möjligt, ställer krav på hissar i hus med minst tre våningar. Enligt SCB:s bostads- och hyresundersökning saknar ca 320 000 lägenheter på tredje våningen och uppåt tillgång till hiss. Grovt räknat betyder det att ca 75 000 trappuppgångar med tre eller flera våningsplan saknar hiss. Det medför att många äldre är hänvisade till ett mer begränsat bostadsutbud och att kommunernas kostnader för särskilt boende ökar.

Hissinstallationer är ofta kostsamma och kan vara svåra att finansiera för fastighetsägaren utan någon form av bidrag. Det är därför vanligt att fastighetsägare undviker att genomföra önskvärda större ombyggnader eftersom krav på hissinstallation då kan ställas med stöd av byggnadslagstiftningen. Samtidigt skulle hissinstallationer i många fall innebära ett effektivare utnyttjande av redan gjorda investeringar och leda till minskade samhällskostnader på olika områden. Det finns exempelvis ett stort antal tvåvåningshus som skulle kunna byggas på med en eller flera våningar och därigenom bidra till en förtätning av områden där det redan finns en bra infrastruktur. De största samhällsekonomiska vinsterna av en ökad tillgänglighet i hela bostadsbeståndet står emellertid att finna i att äldre och rörelsehindrade i högre grad kommer att kunna leva ett självständigt liv i vanliga bostäder.

Civilutskottet kommer senare under detta riksmöte i ett betänkande om bostadsförsörjningsfrågor att behandla ytterligare ett antal motioner som tar upp frågor om boendet för äldre och tillgängligheten i bostadsbeståndet. Vi anser emellertid att det finns starka skäl för riksdagen att redan nu i ett tillkännagivande begära att regeringen låter utreda frågan om ett stöd till hissinstallationer som ett permanent inslag i den statliga bostadspolitik.

Vad vi ovan anfört innebär ett bifall till motionerna C260 (v) yrkande 5 och So382 (v) yrkande 5. Det innebär också att motion C254 (c) yrkande 2 delvis får anses vara tillgodosedd.

8. Förvärvsgarantier, punkt 7 (s)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Ameer Sachet (s) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp på högst 5 000 000 000 kr för förvärvsgarantier samt tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reserva-

tionen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 93 och 2007/08:C424 yrkande 2 och bifaller delvis proposition 2007/08:1 utgiftsområde 18 punkt 7.

Ställningstagande

Den socialdemokratiska regeringen uppmärksammade på olika sätt de problem som finns på många orter för framför allt ungdomar att etablera sig på bostadsmarknaden. Som ett led i arbetet med dessa frågor gav regeringen år 2004 Statens bostadskreditnämnd i uppdrag att utreda vilka åtgärder som kan vidtas för att förbättra ungdomars möjlighet att förvärva eller hyra en egen bostad. Det är detta arbete som lett fram till ett förslag från den nuvarande regeringen om att införa ett system med förvärvsgarantier.

Vi är i grunden positiva till att ett förslag till riksdagen i frågan nu har presenterats. Som framhålls i Socialdemokraternas partimotion Fi277 yrkande 93 och motion C424 (s) yrkande 2 måste emellertid risken att förvärvsgarantierna leder fram till att fler hamnar i en skuldfälla ägnas större uppmärksamhet än regeringen hittills tycks ha gjort. Vid remissbehandlingen av förslaget om förvärvsgarantier pekade bl.a. Sveriges riksbank, Konsumentverket och Socialstyrelsen på risken för att enskilda invaggas i en falsk trygghet och försätter sig i en situation som de inte klarar av när garantitiden löper ut. Det är mot denna bakgrund nödvändigt att de närmare villkoren för förvärvsgarantierna utformas på ett sådant sätt att riskerna för den enskilde bostadsköparen minimeras.

Vi anser att riksdagen bör godkänna regeringens förslag om att införa ett system med förvärvsgarantier men samtidigt som sin mening tillkännage för regeringen vad vi ovan anført med anledning av de aktuella motionerna.

9. Kreditgarantier för byggande i glesbygd, punkt 8 (s)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Ameer Sachet (s) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C374 och bifaller delvis motionerna 2007/08:C260 yrkande 8 och 2007/08:C319.

Ställningstagande

Vi anser att förutsättningarna för bostadsbyggande behöver förbättras i hela landet. Även i glesbygdsområden och på landsbygden i övrigt kan det finnas ett uppdämt behov av att bygga nytt. Det kan exempelvis handla

om unga hushåll som vill ha möjlighet att stanna kvar i sin hembygd eller personer som vill utnyttja de nya möjligheter som distansarbete och förbättrade kommunikationer fört med sig.

Kostnaden för att bygga ett eget hem på landsbygden ligger vanligen avsevärt under kostnaden för en motsvarande bostad på en expansiv ort. Det gör att även hushåll med normala inkomster borde ha möjlighet att klara de utgifter som följer av att lånefinansiera byggandet av ett egna-hem. Problemet är att kreditinstituten ofta inte beviljar lån eller ställer lånevillkor som det enskilda hushållet inte kan uppfylla. Det kan gälla krav på höga kontantinsatser eller säkerhet i form av borgensåtaganden. Kreditinstitutens ovilja att medge lån även till hushåll med en ordnad ekonomi är en följd av de ofta mycket låga marknadsvärdena för bostäder i glesbygdsområden.

Det är mot denna bakgrund nödvändigt med ett statligt initiativ som underlättar byggandet av bostäder på landsbygden. Den socialdemokratiska regeringen gav också Statens bostadskreditnämnd (BKN) i uppdrag att överväga denna fråga. I början av år 2006 presenterade BKN ett förslag om ett system med kreditgarantier utformade för att tillgodose de särskilda krav som gäller vid kreditprövning för bostadslån till egna-hemsbyggen i glesbygd. Den borgerliga regeringen har emellertid hittills inte förelagt riksdagen något förslag i frågan. I en interpellationsdebatt i början av november i år gav det ansvariga statsrådet Mats Odell uttryck för uppfattningen att BKN:s utredningsarbete i frågan inte byggde på tillräckliga analyser av problembilden kring finansiering och byggande i glesbygden. Vidare anförde statsrådet att konsekvenserna av förslaget för såväl den enskilde som för staten behöver belysas ytterligare. Något utredningsarbete med denna inriktning tycks dock ännu inte ha kommit till stånd.

Vi motsätter oss inte att BKN:s förslag om kreditgarantier i glesbygd vidareutvecklas med sikte på att regeringen ska kunna redovisa en plan för att underlätta bostadsbyggande på landsbygden där ett system med kreditgarantier kan ingå. Ett underlagsmaterial i frågan finns redan framtaget av BKN. Därutöver har förslag i frågan även presenterats av Glesbygdsverket och i Landsbygdskommitténs slutbetänkande (SOU 2006:101). Mot bakgrund av att regeringen hittills inte tycks ha påbörjat ett arbete med den förordade inriktningen bör riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen framhålla att förslag i frågan bör kunna föreläggas riksdagen senast under år 2008.

Vad vi ovan anfört innebär ett bifall till motion C374 (s) samt ett delvis bifall till motionerna C260 (v) yrkande 8 och C319 (fp).

10. Kreditgarantier för byggande i glesbygd, punkt 8 (v)

av Egon Frid (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C260 yrkande 8 och bifaller delvis motionerna 2007/08:C319 och 2007/08:C374.

Ställningstagande

Under de senaste åren har bristen på bostäder i de större städerna och på andra expansiva orter stått i centrum för den bostadspolitiska debatten. Ett problem som inte blivit lika uppmärksammat är att många människor har svårigheter att finna ett lämpligt boende även i glesbygd och på orter där efterfrågetrycket generellt sett inte är lika högt. Det gäller inte minst unga hushåll som velat bygga ett eget hem på en ort som man har stark anknytning till eller dit man har velat flytta av olika skäl. Det finns i dag också ett uppdämt behov av att bygga nytt inom vissa glesbygdsområden till följd av bl.a. nya möjligheter på arbetsmarknaden, förbättrade kommunikationer och ett ökat intresse för de bostadskvaliteter som ett boende utanför tätorterna kan föra med sig.

Den totala byggkostnaden för ett eget hem på landsbygden ligger vanligen under kostnaden för en motsvarande bostad på en expansiv ort. Det gör att även hushåll med normala inkomster borde ha möjlighet att klara de utgifter som följer av att lånefinansiera byggandet av ett egna hem. Problemet är i stället att kreditinstituten ofta inte beviljar lån för sådana projekt eller ställer lånevillkor som det enskilda hushållet inte kan uppfylla. Det kan gälla krav på höga kontantinsatser eller säkerhet i form av borgensåtaganden. Kreditinstitutens ovilja att medge lån även till hushåll med en ordnad ekonomi är en följd av de ofta mycket låga marknadsvärdena för bostäder i glesbygdområden.

Det är mot denna bakgrund viktigt att ett statligt initiativ kan tas till åtgärder för att underlätta byggandet av bostäder på landsbygden. Överväganden och förslag i frågan har presenterats av både Glesbygdsverket och Statens bostadskreditnämnd (BKN) samt i Landsbygdskommitténs slutbetänkande. En stor enighet tycks råda om att en framkomlig väg är att utnyttja det statliga systemet för bostadskreditgarantier för att underlätta lånefinansieringen av bostadsbyggande i de delar av landet där marknadsvärdena i bostadsbeståndet är låga.

BKN har i två rapporter lämnat konkreta förslag om hur kreditgarantier kan utnyttjas för att stimulera bostadsbyggande i områden med låga marknadsvärden. Förslaget innebär att kreditgaranti ska kunna lämnas för lån upp till 1,5 miljoner kronor och för belopp som överstiger den färdiga

bostadens marknadsvärde. Kostnaden för kreditgarantin föreslås delvis bli subventionerad genom ett statligt anslag. BKN bedömer att ett anslag om 50 miljoner kronor per år kan medverka till att lån för omkring 1 000 egna-hem per år kan medges.

Statsrådet Mats Odell har nyligen i en interpellationsdebatt uttryckt viss kritik mot BKN:s förslag. Jag anser därför att riksdagen i ett tillkännagivande till regeringen bör ställa sig bakom att ett system med kreditgarantier för byggande i glesbygd i enlighet med BKN:s förslag snarast bör införas. Det innebär ett bifall till Vänsterpartiets partimotion C260 yrkande 8 och innebär att även övriga motioner i frågan får anses bli väl tillgodosedda.

11. Mål för konsumentpolitiken, punkt 9 (s, v, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s),
Gunnar Sandberg (s), Egon Frid (v), Ameer Sachet (s), Jan
Lindholm (mp) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen godkänner inte vad regeringen föreslår om mål för politikområdet Konsumentpolitik och upphäver inte nuvarande mål för politikområdet. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:Fi277 yrkande 95, 2007/08:C325 yrkande 3, 2007/08:C362 yrkande 3, 2007/08:C369 yrkande 4 och 2007/08:C424 yrkande 7 och avslår proposition 2007/08:1 utgiftsområde 18 punkt 11.

Ställningstagande

Regeringens förslag innebär att nuvarande konsumentpolitiska mål ”Trygga konsumenter som handlar hållbart” och dess delmål med fokus på hushållning med egna och gemensamma resurser upphävs och ersätts med följande mål: ”Konsumenterna har makt och möjlighet att göra aktiva val.” Därmed försvinner hållbarhetsaspekten i konsumentpolitikens målsättningar.

För vår del är det uppenbart att konsumtionsmönster också påverkar miljön och att medvetenheten om detta bör realiseras i målsättningar på konsumentpolitikens område. Tyvärr verkar regeringen inte koppla samman konsumtion med miljön, vilket i grunden sannolikt handlar om bristande kunskap och engagemang på området. Att inte ha miljön i åtanke när det gäller konsumtionsmönstren är en oansvarig politik för framtiden.

Regeringens förslag till ny målsättning är märkligt och säger inte någonting om olika människors förutsättningar. Alla människor har inte makt och möjlighet att göra aktiva val. Den som inte har tiden, resurserna eller erfarenheten blir mer utsatt och riskerar att hamna i en sämre ställning än andra. Någon analys av olika gruppers förutsättningar redovisas emellertid

inte. Förslaget till målsättning är bara ett konstaterande – men inget mål i sig. Regeringen presenterar inte några som helst visioner för konsumentpolitiken och redovisar inte vad de aktiva valen ska syfta till. Konsumentpolitiken har hittills handlat om på vilket sätt samhället ska kunna stötta svaga och utsatta konsumenter. Nu anser regeringen att konsumenterna på egen hand kan göra aktiva val. Vi kan inte se att det finns något behov av att ersätta det nuvarande målet med en sådan målformulering. Däremot finns det ett stort och växande behov av en aktiv konsumentpolitik.

Sammanfattningsvis anser vi att riksdagen inte bör godkänna förslaget till nytt mål för konsumentpolitiken och inte upphäva nuvarande mål för politikområdet.

Vårt förslag innebär ett bifall till motionerna Fi277 (s) yrkande 95, C325 (v) yrkande 3, C362 (s) yrkande 3, C369 (mp) yrkande 4 och C424 (s) yrkande 7.

12. Konsumentvägledning, punkt 10 (s, mp)

av Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Ameer Sachet (s), Jan Lindholm (mp) och Eva Sonidsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C360 och avslår motion 2007/08:C262.

Ställningstagande

Alla människor behöver ha tillgång till en korrekt och saklig information för att kunna göra aktiva val. Sådan information behövs också som motvikt till den kommersiella reklamen. Vi vill att alla ska kunna vara konsumenter på lika villkor. Kunniga konsumenter är vidare en förutsättning för en väl fungerande marknadsekonomi. Det är genom kloka val som konsumenterna kan få produkter och tjänster med bra kvalitet. Det är också genom kunniga konsumenter som marknadsekonomin kan utvecklas på ett positivt och hållbart sätt.

Enligt vår mening måste ambitionen för konsumentpolitiken vara att underlätta för alla konsumenter att få tydlig, korrekt och lättillgänglig information och rådgivning. Därför vill vi se en aktiv konsumentpolitik där varje kommun tillhandahåller konsumentvägledning till sina invånare. Konsumentvägledarna kan förhindra att konsumenttvister uppstår och bidra till att missförstånd undanröjs. När konsumenter har råkat illa ut kan konsumentvägledarna ge viktiga råd så att man ska kunna hävda sin rätt.

Fortfarande saknas konsumentvägledare i vissa kommuner även om de allra flesta har någon form av konsumentverksamhet. Vi anser att alla konsumenter, oavsett var man bor, bör ha tillgång till konsumentvägledning. Vi förespråkar däremot inte, som motionärerna bakom motion C262, en lagstiftning om obligatorisk kommunal konsumentvägledning, men vi anser att kommunal konsumentverksamhet med hög kvalitet är en del av den allmänna välfärden. Kommunerna har de bästa förutsättningarna att anpassa sina verksamheter efter de särskilda villkor som råder i varje enskild kommun. De har också goda möjligheter att upprätthålla kontakterna med enskilda konsumenter, lokal handel, skolor och organisationer. Värdet av personlig rådgivning och konsumentvägledning nära konsumenterna får inte underskattas. Det har också konstaterats att den kommunala konsumentvägledningen är samhällsekonomiskt lönsam.

Den tidigare regeringen beslutade våren 2006 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av den kommunala konsumentvägledningen och lämna förslag om hur den kan utvecklas för att en hög och mer likvärdig nivå ska kunna uppnås i hela landet. Utredaren skulle bl.a. ha till uppgift att göra en inventering av den kommunala konsumentverksamheten i hela landet och lämna förslag på hur det statliga stödet till kommunal konsumentvägledning bör utformas. Den nya regeringen beslutade emellertid kort efter sitt tillträde att utredningsarbetet inte ska genomföras. Vi beklagar detta, och vi hyser en stark oro för att framtiden kommer att innebära försämringar när det gäller den kommunala konsumentvägledningen. Även om fristående konsumentorganisationer och andra organ gör ett gott arbete anser vi att det allmänna måste ha ett övergripande ansvar för att konsumentvägledning kommer till stånd och fungerar.

Enligt vår mening bör regeringen omgående vidta sådana åtgärder att behovet av en god kommunal konsumentvägledning till alla invånare kan tillgodoses och tryggas.

Vad vi nu anfört bör riksdagen, med bifall till motion C360 (mp) och med avslag på motion C262 (v), som sin mening tillkännage för regeringen.

13. Konsumentvägledning, punkt 10 (v)

av Egon Frid (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:C262 och bifaller delvis motion 2007/08:C360.

Ställningstagande

Över 118 000 konsumenter fick förra året hjälp av kommunernas konsumentvägledare. Trots att den kommunala konsumentvägledningen är både kostnadseffektiv och efterfrågad saknar fortfarande närmare 30 kommuner sådan verksamhet och drygt 1,2 miljoner människor saknar tjänsten helt eller delvis. I Stockholms län saknar hela 20 % av alla invånare denna rådgivning. Det är enligt min mening inte en rimlig ordning.

Den lokala konsumentvägledningens uppgift är att hjälpa dem som behöver ett extra stöd för att hävda sin rätt som konsumenter inför ett köp eller när någon vara eller tjänst ska reklameras. En lika viktig del av konsumentvägledarnas arbete är att sprida information om lagar och regler till allmänhet, skolor och företag. Konsumentvägledningens arbete är av stor vikt eftersom det tillsammans med den kommunala budget- och skuldrådgivningens insatser kan förebygga att människor fastnar i livslånga skuldfällor.

Under de senaste åren har åtgärder i form av engångssatsningar och utvecklingsprojekt vidtagits för att stärka den lokala konsumentrådgivningen. Dessa initiativ är lovvärda, men enligt min uppfattning krävs det mer långsiktiga satsningar för att utveckla en konsumentvägledning som kan komma alla konsumenter till godo. Jag anser att det är viktigt att den kommunala konsumentvägledningen får möjligheter att arbeta uppsökande för att på så sätt kunna nå de mest ekonomiskt utsatta hushållen, som har det största behovet av rådgivning. Att ett sådant förebyggande arbete bedrivs kontinuerligt är något som både den enskilda konsumenten, näringsidkaren och samhället vinner på.

Våren 2006 beslutade den tidigare regeringen att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att göra en översyn av den kommunala konsumentvägledningen och lämna förslag på hur den kan utvecklas för att en hög och mer likvärdig nivå ska kunna uppnås i hela landet. Den nya regeringen beslutade emellertid kort efter sitt tillträde att utredningsarbetet inte ska genomföras. Regeringens uppfattning är att det bör vara upp till varje kommun att bestämma om konsumentvägledning ska erbjudas eller inte.

Varje år förlorar konsumenterna stora summor till följd av bristande upplysning och dåliga köp. Värst drabbas redan utsatta grupper av konsumenter som låginkomsttagare, arbetslösa, ungdomar och ekonomiskt svaga grupper av pensionärer och invandrare. Enligt min mening bör därför en lagändring komma till stånd som, tillsammans med ett riktat stöd till kommunerna, innebär att kommunerna blir skyldiga att tillhandahålla konsumentvägledare. En sådan lagreglering är nödvändig för att kunna garantera alla människors tillgång till en god konsumentvägledning. Det får ankomma på regeringen att utarbeta erforderliga lagförslag och därefter återkomma till riksdagen.

Vad jag nu anfört bör riksdagen, med bifall till motion C262 (v), som sin mening ge regeringen till känna. Det innebär också att vad som föreslås i motion C360 (mp) bli väl tillgodosett.

Särskilda yttranden

1. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008 (s)

Carina Moberg (s), Johan Löfstrand (s), Hillevi Larsson (s), Gunnar Sandberg (s), Ameer Sachet (s) och Eva Sonidsson (s) anför:

Riksdagen har den 21 november 2007 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetförslag för 2008. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2008 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 18 inte får överstiga 1 808 637 000 kr under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att reservera oss när det gäller anslagsfördelningen. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 18 borde ha utformats i enlighet med det som framgår av Socialdemokraternas motion C424. Om vårt förslag om ram för utgiftsområdet vunnit gehör hade vi således gjort en fördelning av anslagen inom utgiftsområdet för år 2008 som avviker från förslaget i budgetpropositionen enligt följande tabell.

Beloppen anges avrundade till miljoner kronor.

Anslag	Regeringens förslag	Förändring
31:2 Räntebidrag	735	+100
Nytt anslag: Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder	–	+250

Våra förslag om avvikande anslag innebär i korthet följande.

31:2 Räntebidrag m.m.

Regeringen och den borgerliga majoriteten i riksdagen har beslutat att avveckla räntebidragen. Beslutet, som fattades hösten 2006, innebär att inga nya räntebidrag har beviljats för projekt som påbörjats efter den 31 december 2006 och att redan beviljat bidrag kommer att avvecklas på relativt kort tid. Vi motsatte oss att beslutet om avveckling av denna bidragsform fattades utan att ett nytt statligt bostadsfinansieringssystem hunnit utarbetas och varnade för de följder på bostadsmarknaden som kunde förutses. Dessa farhågor har delvis redan hunnit besannas i form av kraftigt

minskat byggande av hyresbostäder och kostnadsökningar i det befintliga bostadsbeståndet. Avvecklingen av räntebidragen kommer att leda till högre boendekostnader framför allt i hyresbostäder och vissa delar av bostadsrättsbeståndet.

Vi socialdemokrater anser att det behövs ett nytt långsiktigt hållbart finansieringssystem för att ge förutsättningar för nya hyreslägenheter på bostadsmarknaden. Vi lägger fram förslag om att en utredning om ett sådant system snarast ska tillsättas. I avvaktan på att det nya systemet kan träda i kraft har vi lagt fram förslag om att ett tillfälligt investeringsstöd för nyproduktion av bostäder ska inrättas redan år 2008. Utöver satsningar på nyproduktion har vi föreslagit åtgärder för att skapa fler attraktiva bostäder och boendemiljöer i miljonprogrammets bostadsområden. En sådan satsning bör kunna inledas år 2009.

När det gäller räntebidragssystemet är vi emellertid tvungna att förhålla oss till de fattade besluten och till den redan inledda avvecklingen. Det är inte realistiskt att nu återinföra detta system. Vi anser däremot att det finns starka skäl att mildra den snabba avtrappningen av räntebidragen till dess ett nytt finansieringssystem kan träda i kraft. Vårt förslag riktar främst in sig på de flerbostadshus som är byggda så pass nyligen att man ännu inte betalar fastighetsskatt. De boende i dessa fastigheter drabbas hårt av regeringens bostads- och skattepolitik. Vi anser därför att avtrappningen av räntebidragen bör ske något långsammare i detta bostadsbestånd. En höjning av räntebidragsanslaget för år 2008 med 100 miljoner kronor skulle ge förutsättningar för en sådan regelförändring.

Nytt anslag: Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder

Den borgerliga politiken och avvecklingen av i princip allt stöd till bostadsbyggande har lett till att byggandet av hyresbostäder har minskat kraftigt. I stället byggs bostadsrättslägenheter i attraktiva lägen som låginkomsttagare och unga människor i regel inte har möjlighet att efterfråga. Med den förda bostadspolitikén fjärrar vi oss allt längre från målet om att alla ska ges förutsättningar att leva i goda bostäder till rimliga kostnader. Vi anser, till skillnad från den nuvarande regeringen, att det krävs statliga insatser för att det ska kunna byggas bostäder som alla kan efterfråga. I avvaktan på att ett nytt långsiktigt bostadsfinansieringssystem kan utarbetas vill vi införa ett nytt investeringsstöd. Villkoren för stödet ska vara så utformade att de stimulerar byggandet av billiga och miljövänliga hyresbostäder samt stimulerar produktion av mindre lägenheter till låga hyror. Vi vill ställa krav på att såväl produktionen som driften av de nya fastigheterna ska vara miljövänliga, till skillnad mot vad som gällde för det tidigare investeringsstödet.

Vårt förslag innebär att riksdagen till ett investeringsstöd med denna inriktning anvisar 250 miljoner kronor för år 2008, därefter 600 miljoner kronor år 2009 och ytterligare 700 miljoner kronor för år 2010.

2. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008 (v)

Egon Frid (v) anför:

En majoritet av riksdagens ledamöter, representerande Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, beslutade den 21 november 2007 om ramar för statsbudgetens utgiftsområden samt en beräkning av statens inkomster. Ett tak för statens utgifter inklusive pensionssystemet vid sidan av statsbudgeten fastställdes för åren 2008, 2009 och 2010.

Vänsterpartiet menar att Sverige behöver ett spårbyte för ökad rättvisa, förstärkt välfärd och kloka investeringar för framtiden. Vi presenterar i vår budgetmotion Fi276 en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad riksdagsmajoriteten fattat övergripande beslut om. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik, som är närsynt och oansvarig, som systematiskt ger mer till dem som har mest, och som i grunden angriper och eroderar den svenska välfärdsmodellen. Vi avvisar regeringens kraftiga skattesänkningar, attackerna på de gemensamma trygghetssystemen och urgröpningen av det gemensamma ägandet. Vänsterpartiet gör en radikalt annorlunda bedömning än regeringen och riksdagsmajoriteten av de långsiktiga behoven för svensk ekonomi. Vi ifrågasätter de nyliberalt inspirerade penning- och finanspolitiska ramverk som underbygger en omfattande överföring av resurser till de rikaste och förhindrar en politik för full sysselsättning.

Vänsterpartiets politik innebär i stället en välfärdsoffensiv. Vi gör en kraftfull satsning på fler anställda i välfärden. Vi presenterar också omfattande investeringar för att stärka samhällets infrastruktur och bemöta de allvarliga klimathoten. Vi ser jämställdheten som en strukturell fråga om makt och resurser och föreslår en rad politiska insatser – saknade i regeringens budgetproposition – för att förändra ojämlika strukturer. Vi genomför ett omfattande socialt reformprogram på en rad områden. Detta står i kontrast mot regeringens politik, som försitter goda chanser och vrider klockan tillbaka, ett ansvarsfullt budgetalternativ som använder de gemensamma resurserna bättre, mer rättvist och mer framtidsinriktat.

Den borgerliga regeringens politiska inriktning har inte minst visat sig i form av kraftigt minskade ekonomiska satsningar på det område som nu är aktuellt, dvs. utgiftsområde 18. I princip allt stöd till bostadsproduktionen har avvecklats under det senaste året, och bostadsbidragen ska enligt ett beslut inte längre ses som ett bostadspolitiskt instrument. Vi anser att bostadspolitiken måste återupprättas och en rad satsningar göras inom det konsumentpolitiska området. Vänsterpartiets förslag om anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 har denna inriktning. Då riksdagsmajoriteten fattat ett beslut om ramar för utgiftsområdena som har en helt annan inriktning av den ekonomiska politiken än den som Vänsterpartiet presenterat, deltar jag emellertid inte i detta beslut om fördelningen av anslag inom utgiftsområde 18 och presenterar inget formellt motförslag vid utskottsbehandling av regeringens budgetförslag.

Jag redovisar här kortfattat den fördelning av anslagen inom utgiftsområde 18 som Vänsterpartiet hade velat se, och som presenterades i vår utgiftsområdesmotion C325. Redovisningen avser endast de anslag där vi beloppsmässigt avviker från regeringens förslag samt våra förslag om nya anslagsposter. Det bör framhållas att det utöver dessa anslagsmässiga skillnader inom utgiftsområdet naturligtvis kan finnas stora skillnader i synen på exempelvis vad olika myndigheter bör prioritera inom de givna anslagsramarna.

31:1 Boverket

Vänsterpartiet anser att det utöver ett mer generellt bostadsbyggnadsstöd även finns behov av två riktade stödformer. Vi anser att Boverket ska hantera dessa stödformer och har därför föreslagit att anslaget för Boverket ska höjas med 180 miljoner kronor för år 2008.

Det ena stödet bör inriktas på marksanering i tätorter vid byggande av flerbostadshus med hyresrätt. Anslaget ska bl.a. kunna användas till att ge myndigheter, forskare och företag bidrag för olika aktiviteter i syfte att bl.a. stärka utvecklingen och kunskapsspridningen inom området efterbehandling av förorenad mark i tätorter. I dagsläget finns det tätortsnära före detta industrimark som står outnyttjad. Detta är ett resursslöseri och kan även innebära en risk från miljösynpunkt. Staten bör därför främja arbetet med sanering av dessa områden. För år 2008 bör 150 miljoner kronor avsättas för detta ändamål.

Det andra riktade stödet bör inriktas på s.k. passivhus. Bostads- och servicesektorn står för omkring 40 % av Sveriges energianvändning. Det finns i dag utvecklade tekniker för att bygga bostäder som förbrukar avsevärt mindre energi än vad som blir fallet vid nybyggnation enligt konventionella principer och med traditionella värmekällor. I Vänsterpartiets förslag om ett framtida bostadsfinansieringssystem kommer höga krav att ställas på producenterna då det gäller användande av marknadens mest miljövänliga byggnadstekniker. Därutöver behövs det ett riktat stöd som syftar till att öka kunskanget om och stimulera byggandet av hus med extremt låg energiförbrukning, dvs. det som i dag kallas lågenergihus eller passivhus. Vi anser därför att det på anslaget Boverket för år 2008 bör anslås 30 miljoner kronor för detta ändamål.

31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader

Det finns i dag ett uppdämt behov av att bygga nya bostäder på landsbygden. Svårigheterna att få krediter hindrar emellertid många från att fullfölja sina planer. Statens bostadskreditnämnd har överlämnat ett förslag till regeringen om ett system med bostadskreditgarantier som kan lösa detta problem. Civilutskottet behandlar denna fråga under ett särskilt avsnitt, och jag har i en reservation utvecklat Vänsterpartiets ståndpunkt i frågan. I

vårt budgetförslag har vi avsatt 50 miljoner kronor på anslaget för Statens bostadskreditnämnd så att ett system med kreditgarantier för byggande på landsbygden ska kunna introduceras redan år 2008.

31:10 Fonden för fukt- och mögelskador

Fonden för fukt- och mögelskador ger ett viktigt bidrag till åtgärder för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus som uppkommit till följd av felaktiga rekommendationer i byggregler eller okunskap. Regeringen föreslår i budgetpropositionen att fonden ska avvecklas. Vänsterpartiet anser emellertid att ett stöd till egnahemsägare som drabbats av byggselarv och andra former av byggfel kommer att behövas även fortsättningsvis. Vi avvisar därför regeringens förslag och föreslår att anslaget för fonden för år 2008 höjs med 6,5 miljoner kronor i förhållande till regeringsförslaget.

40:2 Konsumentverket

Konsumentföreningen läkemedel och hälsa (Kilen) grundades år 1992. Syftet med verksamheten är att ge råd, stöd och behandling för människor drabbade av läkemedelsberoende och andra biverkningar samt att sprida kunskaper om läkemedel och läkemedelsbiverkningar. Dessvärre har den borgerliga regeringen dragit in det bidrag som tidigare utgick till Kilen, vilket drabbat verksamheten negativt.

Vänsterpartiet anser att det nu behövs en permanent lösning för hur Kilens finansiering ska kunna säkras och förordar därför att Kilens verksamhet införlivas i Konsumentverket. För detta ändamål bör anslaget till Konsumentverket höjas med 3 miljoner kronor för år 2008.

Nytt anslag: Nationell samordnare för kooperativa hyresrätter

Efter en försöksverksamhet sedan år 1987 blev den kooperativa hyresrätten år 2002 en av de permanenta upplåtelseformerna för bostäder. Den kooperativa hyresrätten har emellertid av olika skäl inte nått den framgång som många har hoppats på. Endast ett 15-tal kooperativa hyresrättsföreningar har registrerats sedan den nya lagen trädde i kraft. Det är uppenbart att behovet av organiserad spridning av kunskap och information om upplåtelseformen är stort. Boverket har därför lagt fram ett förslag om att en ny nationell samordnare för frågor rörande kooperativa hyresrätter inrättas.

Vänsterpartiet anser att organisationen Sveriges Kooperativa Hyresrättsföreningar (SKH) bör bli nationell samordnare på området. I vårt anslagsförslag har vi tagit upp anslag för ett årligt bidrag på 1,5 miljoner kronor för detta ändamål fr.o.m. budgetåret 2008.

Nytt anslag: Konsumentvägledare för kommunerna

Konsumenterna förlorar omkring 20 miljarder kronor per år till följd av bristande upplysning och dåliga köp. För att kunna garantera alla människors tillgång till en god konsumentvägledning vill Vänsterpartiet genom

lagstiftning införa en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla kommunal konsumentvägledning. I en reservation till detta betänkande redogörs närmare för vår uppfattning i denna fråga. Ett anslag om 45 miljoner kronor bör avsättas för detta ändamål för år 2008.

3. Anslagsfördelningen inom utgiftsområde 18 budgetåret 2008 (mp)

Jan Lindholm (mp) anför:

Miljöpartiet har presenterat sitt alternativ till ekonomisk politik och budgetpolitik i budgetmotion F1278 och tillhörande kommittémotioner.

Miljöpartiet avvisar stora delar av regeringens politik. Sammantaget innebär regeringens första år vid makten att de grupper som har det allra sämst ställt fått en ännu svårare ekonomisk situation. I budgetpropositionen för nästa år presenteras nya besparingar tillsammans med ytterligare skattesänkningar. Möjligheten för deltidsarbetslösa att få arbetslöshetsersättning minskas och ersättningen för långtidssjuka försämras.

Miljöpartiet ställer sig starkt kritiskt till regeringens politik. Vi tror inte att de arbetslösa är lata eller att de sjuka fuskar. Vår grundsyn är att människor vill vara med och delta. Människor som står utanför arbetsmarknaden behöver stöd, kompletterande utbildning och omskolning för att komma tillbaka. Sjuka människor behöver rehabilitering, vård och omsorg för att återigen kunna kliva in på arbetsmarknaden.

Vi ställer oss också kritiska till regeringens finanspolitik. I årets budgetmotion från Miljöpartiet presenteras en mer väl avvägd finans- och skattepolitik. Vi ser att det mitt under brinnande högkonjunktur behövs ett högre finansiellt sparande för att inte elda på ekonomin ytterligare. Miljöpartiets ekonomiska politik innebär att vi tar ett stort ansvar för den långsiktiga utvecklingen av den offentliga sektorn och statens finanser.

Regeringspartierna har yrvakna väckts av det nya stora engagemanget i klimat-, miljö- och energifrågorna. De första stapplande stegen till en borgerlig klimatpolitik har tagits. Miljöpartiet välkomnar det nyväckta engagemanget och avvaktar nu förslag på strategier, åtgärder och handling. De förslag som presenteras i årets budgetmotion är fullständigt otillräckliga. Höjningen av koldioxidskatten motverkas av höjda reseavdrag och klimatmiljarden motverkas av större besparingar på andra klimat- och energirelaterade områden.

Miljöpartiet har länge drivit klimatfrågan. Stora reformer genomfördes under förra mandatperioden. Skatteväxlingen som Miljöpartiet lotsade fram innebar höjda energi- och klimatskatter på drygt 17 miljarder kronor. Samtidigt sänktes skatten för låg- och medelinkomsttagare. Skatteväxlingen har bidragit till en kraftig övergång från olja till biobränslen. Svensk skogsråvara ses i dag som en mycket värdefull naturresurs. Svensk bioenergiteknik går på export och nya jobb skapas i energi- och miljöteknikföretag.

I Miljöpartiets budgetmotion för år 2008 presenteras vårt förslag till ekonomisk politik. Våra prioriteringar innebär stora förbättringar för dem som har det sämst ställt. Vår fördelningspolitik är mer rättvis, vår människosyn mer human. Miljöpartiets klimatpolitik innebär kraftfulla och effektiva åtgärder för att ställa om Sverige till ett hållbart och modernt samhälle.

Regeringens partier, Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet, har i riksdagen ställt sig bakom regeringens budgetproposition och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där. Genom det beslutet har man också avslagit Miljöpartiets förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster och därmed förutsättningarna för vårt budgetförslag. Av denna anledning tar vi inte del i beslutet om anslag inom utgiftsområde 18. I stället redovisas här den fördelning av anslag inom utgiftsområdet som förordas i vår motion C369 på de områden där vi avviker från regeringsförslaget.

31:4 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder

Radonförekomsten i bostäder utgör en mycket allvarlig hälsofara och leder till ett stort antal dödsfall varje år. Det är därför angeläget att åtgärder mot radon kan sättas in i tillräcklig omfattning. För att möjliggöra detta anser vi att anslaget för bidrag till åtgärder mot radon bör höjas med 1,5 miljoner kronor för år 2008.

31:10 Fonden för fukt- och mögelskador

Regeringen föreslår att Fonden för fukt- och mögelskador ska avvecklas. Vi avvisar detta förslag eftersom behovet av stöd till dem som drabbats genom byggfusk eller felaktiga byggmetoder kvarstår.

40:2 Konsumentverket

Miljöpartiet anser att det finns ett stort behov av ökade statliga insatser på det konsumentpolitiska området. I vårt budgetförslag avsätter vi 37 miljoner kronor mer än regeringen till anslaget för Konsumentverket år 2008. Denna anslagsförstärkning bör fördelas på följande ändamål.

Konsumentverket bör få 10 miljoner kronor till ökade stödinsatser för konsumenterna. Behovet av sådana insatser är uppenbart inom såväl det bostadspolitiska som konsumentpolitiska området när konsumenterna i allt större utsträckning lämnas utan skyddsnät på en allt mindre styrd marknad. Likaså är det snabbt ökande samarbetet på konsumentområdet inom EU en verksamhet som kräver alltmer resurser från Konsumentverket.

Från anslaget bör 2 miljoner kronor avsättas så att Konsumentverket ska kunna öka stödet till och utbildningen av de kommunala konsumentrådgivarna.

Konsumentverket bör få 1 miljon kronor extra för informationsinsatser på särskilt angelägna områden. Det gäller bl.a. information som kan möta den snabbt växande marknadsföringen från utländska spelbolag i Sverige

och ökningen av marknadsföring till förmån för nätförsäljning av alkohol. Snabba lån för impulskonsumtion är ett område som vuxit och motiverar att verket får ökade möjligheter att informera om riskerna.

Regeringen föreslår ingen fortsättning på riktade medel för stöd åt konsumentorganisationer för kampanjarbeten och projektverksamhet. Vi menar att ett årligt anslag på 2 miljoner kronor för detta ändamål är ett minimum för att stödja konsumenterna i den alltmer svåröverskådliga djungel av regler och villkor som växer fram.

Konsumentverket har drabbats av höga omställningskostnader till följd av verkets omlokalisering till Karlstad. Miljöpartiet anser att detta inte får leda till omfattande besparingar som drabbar verksamheten och stödet till konsumenterna. Riksdagen måste ta ett ansvar för att lösa den svåra ekonomiska situation som Konsumentverket hamnat i på grund av omlokaliseringen. Vi menar att Konsumentverket bör få täckning för sina merkostnader på 66 miljoner kronor, bl.a. på grund av personalavveckling, genom en höjning av Konsumentverkets anslag med 22 miljoner kronor per år i tre år.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2007/08:1 Budgetpropositionen för 2008 utgiftsområde 18:

1. Riksdagen godkänner de mål för politikområde Bostadspolitik som regeringen föreslår och upphäver nuvarande mål för politikområdet (avsnitt 3.4.2).
2. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om kreditgarantier som registrerats från 1997 enligt förordningen (1991:1924) om statlig kreditgaranti för bostäder (avsnitt 3.9.3).
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder intill ett belopp på högst 10 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.9.3).
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier i samband med obeståndshanteringen intill ett belopp på högst 500 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.9.3).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier för lån som kooperativa hyresrättsföreningar tar upp vid förvärv av fastigheter för ombildning till kooperativ hyresrätt intill ett belopp på högst 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.9.3).
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ställa ut kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden intill ett belopp på högst 1 000 000 000 kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden (avsnitt 3.9.3).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 ikläda staten betalningsansvar intill ett belopp på högst 5 000 000 000 kronor för förvärvsgarantier (avsnitt 3.9.4).
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 31:4 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder, göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 32 000 000 kronor under 2009–2010 (avsnitt 3.9.5).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 31:8 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor efter 2008 (avsnitt 3.9.10).

10. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om att avveckla det ekonomiska stödet för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus (avsnitt 3.9.12).
11. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om mål för politikområdet Konsumentpolitik och upphäver nuvarande mål för politikområdet (avsnitt 4.3).
12. Riksdagen anvisar för budgetåret 2008 anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik enligt följande uppställning: (se proposition 2007/08:1).

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Fi277 av Mona Sahlin m.fl. (s):

90. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett investeringsstöd till byggnation av hyresbostäder.
91. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområdet Bostadspolitik och regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.
93. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kreditgarantier.
95. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområdet Konsumentpolitik och regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.
97. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inriktningen på ett nytt bostadsfinansierings-system.

2007/08:C211 av Egon Frid m.fl. (v):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en nationell samordnare kring frågor rörande kooperativa hyresrätter.

2007/08:C254 av Jörgen Johansson (c):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av hissbidrag för äldre flerbostadshus.

2007/08:C260 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riksdagen bör sätta upp ett tydligt mål om att det under den närmaste tioårsperioden bör tillkomma ca 40 000 bostäder per år, av vilka hälften är hyresrätter, och att ca 65 000 bostäder renoveras per år under samma period.
2. Riksdagen begär att regeringen låter utreda hur en statlig bostadsfond kan inrättas och börja verka fr.o.m. år 2009 utifrån de principer som anförs i motionen samt utifrån behovet av en långsiktig bostadsfinansiering.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att studentbostäder ska ges samma villkor som ett permanent investeringsstöd för byggandet av ordinära hyresrätter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett nytt anslag som ska disponeras av Boverket, med syftet att styra medel mot marksanering i tätorter till byggande av flerbostadshus med hyresrätt.
5. Riksdagen begär att regeringen låter utreda frågan om stöd till hissinstallationer som ett permanent inslag i den statliga bostadspolitiken och återkomma till riksdagen med ett förslag.
6. Riksdagen begär att regeringen låter utreda frågan om hur radonstödet kan utökas till att omfatta även flerbostadshus.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta ett nytt anslag som ska disponeras av Boverket, med syftet att öka byggande av s.k. passivhus.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta egnahemsbyggen i glesbygden.

2007/08:C262 av Egon Frid m.fl. (v):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till lagstiftning som innebär att kommunerna blir skyldiga att tillhandahålla konsumentvägledare.

2007/08:C291 av Agneta Lundberg och Jasenko Omanovic (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över investeringsstödet för byggande av hyresrätter.

2007/08:C319 av Hans Backman (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anpassa det redan existerande statliga självfinansierade kreditgarantisystemet så att man får en bättre möjlighet att lånefinansiera för byggkostnaderna på landsbygden och i små kommuner.

2007/08:C325 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen avslår vad regeringen föreslår om upphävandet av det nuvarande målet för politikområde Bostadspolitik.
2. Riksdagen avslår vad regeringen föreslår om att avveckla det ekonomiska stödet för att avhjälpa fukt- och mögelskador i småhus.
3. Riksdagen avslår vad regeringen föreslår om upphävandet av det nuvarande målet för politikområde Bostadspolitik och konsumentpolitik.
4. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, byggande samt konsumentpolitik enligt uppställning:

2007/08:C347 av Birgitta Eriksson och Kenneth G Forslund (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allas rätt till en god bostad och till en rimlig kostnad.

2007/08:C360 av Christopher Ödmann m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att alla i Sverige ska ha möjlighet att få konsumentrådgivning.

2007/08:C362 av Christina Axelsson m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om konsumentpolitikens mål.

2007/08:C369 av Jan Lindholm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nya mål för politikområdet Bostadspolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förslaget att avveckla stödet till åtgärder mot radon i bostäder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Fonden för fukt- och mögelskador.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nytt mål för politikområdet Konsumentpolitik.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behoven av förstärkning av resurser på konsumentpolitikens område.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om omställningskostnader som förorsakats Konsumentverket på grund av utlokaliseringen till Karlstad.

7. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag utökade medel på utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik under respektive anslag enligt uppställning:

2007/08:C371 av Jan Lindholm och Karla López (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riksdagens bostadspolitiska mål.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansieringslösningar för byggandet av hyreslägenheter.

2007/08:C374 av Marie Nordén m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör redovisa en plan för bostadsbyggande på landsbygd.

2007/08:C424 av Carina Moberg m.fl. (s):

1. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområde Bostadspolitik och avslår tillika regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förvärvsgarantier.
3. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till anslag 31:2 Räntebidrag m.m. för budgetåret 2008 835 476 000 kr.
4. Riksdagen beslutar att uppta ett anslag, Investeringsstöd för hyreslägenheter, på nytt konto och anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till anslaget för budgetåret 2008 250 000 000 kr.
7. Riksdagen avslår regeringens förslag till mål för politikområde Konsumentpolitik och regeringens förslag att upphäva nuvarande mål för politikområdet.

2007/08:So382 av Lars Ohly m.fl. (v):

5. Riksdagen begär att regeringen låter utreda frågan om stöd till hissinstallationer som ett permanent inslag i den statliga bostadspolitikken och återkommer till riksdagen med ett förslag.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens förslag

Anslagsförslag för 2008 under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag (ramanslag)		Regeringens förslag	(s)	(v)	(mp)
31:1	Boverket	197 351		+180 000	
31:2	Räntebidrag m.m.	735 476	+100 000		
31:3	Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	16 857		+50 000	
31:4	Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32 802			+2 000
31:5	Statens geotekniska institut	30 401			
31:6	Lantmäteriverket	419 453			
31:7	Statens va-nämnd	8 077			
31:8	Omstrukturering av kommu- nala bostadsföretag	70 000			
31:9	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	100 000			
31:10	Fonden för fukt- och mögeliskador	16 500		+6 500	
31:11	Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostä- der (nytt anslag)		+250 000		
31:12	Nationell samordnare för kooperativa hyresrätter (nytt anslag)			+1 600	
40:1	Marknadsdomstolen	9 125			
40:2	Konsumentverket	111 270		+3 000	+37 000
40:3	Allmänna reklamations- nämnden	24 600			
40:4	Fastighetsmäklarnämnden	14 831			
40:5	Åtgärder på konsumentom- rådet	17 520			
40:6	Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374			
40:7	Konsumentvägledare för kommunerna (nytt anslag)			+45 000	
Summa för utgiftsområdet		1 808 637	+350 000	+286 100	+39 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2008 under
 utgiftsområde 18 Samhällsplanering,
 bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag (ramanslag)	Utskottets förslag
31:1 Boverket	197 351
31:2 Räntebidrag m.m.	735 476
31:3 Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader	16 857
31:4 Bidrag till åtgärder mot radon i bostäder	32 802
31:5 Statens geotekniska institut	30 401
31:6 Lantmäteriverket	419 453
31:7 Statens va-nämnd	8 077
31:8 Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	70 000
31:9 Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	100 000
31:10 Fonden för fukt- och mögelskador	16 500
40:1 Marknadsdomstolen	9 125
40:2 Konsumentverket	111 270
40:3 Allmänna reklamationsnämnden	24 600
40:4 Fastighetsmäklarnämnden	14 831
40:5 Åtgärder på konsumentområdet	17 520
40:6 Bidrag till miljömärkning av produkter	4 374
Summa för utgiftsområdet	1 808 637